İŞKUR

2018

SAMSUN

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

SAMSUN ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2018

Yazan:

Murat YILMAZ

SUNUŞ

İşsizlik dünyanın ve ülkemizin en önemli sorunlarından biridir. Bu sorunun çözümünde uygulanacak ulusal ve yerel politikalar bu sürecin kontrol altında tutulabilmesi açısından son derece önemlidir. İşsizlik sorununun ciddi bir şekilde algılanabilmesi ve çözüm yollarının aranması ancak yerel işgücü piyasasının analizi ile mümkündür.

Ulusal İstihdam Stratejisi doğrultusunda Cumhuriyetimizin 100' üncü yılında işsizliği %5 seviyesine düşürmek amacına ulaşmak ve Stratejik Planımızdaki "Değişim ve yeniliklere uyum sağlayarak, hizmet kalitesi ve çeşitliliği ile işsizlikle mücadelede etkin rol oynayan, işgücü piyasasında öncü ve belirleyici bir kamu istihdam kurumu olmak" vizyonunu gerçekleştirmek için hedefler belirlemek ve hedeflerle yönetim anlayışı içinde hareket etmek, kamu istihdam kurumları açısından önemli bir unsurdur.

İŞKUR, ülkemizdeki istihdam sürecini daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikalarının ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla, istihdam verimliliği artıran kurumları sayesinde faaliyetlerinin kapsamını genişletmiş ve milyonları aşan işsizin kendi ekmeğini kazanmasına vesile olmuştur.

Bu doğrultuda istihdam politikalarının etkinliği, işgücü piyasasının durumunun ve işgücü piyasası aktörlerinin taleplerinin detaylı bir şekilde tespitine ve analizine bağlı bulunmaktadır. Bu amaçla İŞKUR 2007 yılından itibaren ulusal ve yerel düzeyde işgücü piyasasının taleplerini tespit etmek amacıyla işgücü piyasası araştırmaları yapmaktadır. Araştırma sonuçlarına bağlı olarak kamu istihdam hizmetleri yönlendirilmekte, aktif işgücü piyasası politikalarının etkin ve ihtiyaca uygun olması sağlanmaya çalışılmaktadır.

Bu araştırma kapsamında, işverenlerimizin günümüzde ve gelecek dönemlerde hangi mesleklerde ne kadar elemana ihtiyaç duyduklarını, ihtiyaç duyduğu elemanda aradığı nitelikler ile temininde güçlük çektikleri mesleklerin hangi mesleklerden oluştuğunu belirlemek amacıyla Samsun Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından işveren temsilcileri ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Yapılan bu çalışma ile işgücü piyasasının ihtiyaçları ve sorunları belirlenmeye çalışılmış ve çalışmalar sonucunda bu rapor oluşturulmuştur.

Yapılan bu araştırma ve çalışmanın başarıyla tamamlanmasında emeği geçenlere teşekkür ediyor, çalışmanın ilimize ve tüm ilgililere faydalı olmasını diliyorum.

Osman KAYMAK

Samsun Valisi

ÖNSÖZ

İstihdam, çalışan açısından gelir yaratan, işveren açısından üretim sağlayan bir olgu olmanın yanında sosyal bütünleşme ve barışı sağlama da önemli bir araçtır. Küreselleşmenin halen devam ettiği dünyada olduğu gibi ülkemizin ve ilimizin en öncelikli sorunlarının başında işsizlik ve istihdam gelmektedir. İşsizlik sorunu genel olarak; nüfusun hızlı bir şekilde artmaya devam etmesi, her yıl işgücüne yüz binlerce kişinin katılması, kırdan kente göçün hızla artması, tarıma dayalı işgücünün azalması başlıca sorunlardır. İşsizlik oranlarının yüksek olmasına rağmen, işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu alanlarda çalışacak işgücü temininde ciddi sorunların yaşanmaktadır. Bu durum genel olarak ülkemizdeki genç nüfusun fazla olması, nüfusun eğitim seviyesinin düşüklüğü ve en önemlisi mesleksizlikten kaynaklanmaktadır.

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikalarının oluşturulması, işsizliğin önlenmesi ve olumsuz etkilerinin azaltılması, işgücünün vasıflarının artırılması faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörüdür. Kurumumuz işsizlikle mücadelede dünyaca kabul görmüş aktif ve pasif işgücü piyasası politikalarını başarıyla uygulamakta, iş arayan ve işverenlere yönelik yüksek kaliteli kamusal hizmet sunmaktadır.

İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesi ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Bu rapor; bu hedef doğrultusunda kalkınmanın temeli olan işgücü piyasasının geliştirilmesi, işgücü arz ve talebinin

doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine hizmet edecek, ilimizin işgücü piyasasını ortaya koyacaktır.

Çalışma kapsamında 2018 yılı 2 Nisan – 11 Mayıs tarihleri arasında Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile Samsun İlinde 1.115 işyeri için veri derlenmiştir. Bu vesileyle İşgücü Piyasası Araştırması'nın tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Haşim MEYDAN

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ iii
TABLOLAR LİSTESİ ii
ŞEKİLLER LİSTESİ iii
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 3
BİRİNCİ BÖLÜM 4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 4
İŞKUR GÖSTERGELERİ 4
Açık İşler 4
İşe Yerleştirmeler 5
Kayıtlı İşsiz 7
Aktif İşgücü Programları 9
İşsizlik Ödeneği 12
İKİNCİ BÖLÜM 14
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 14
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 15
İşyeri Verileri 16
Mevcut İstihdam 28
AÇIK İŞLER 30
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 39
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 45
SONUÇ 52
EK-1: İPA 2018 İŞYERİ BİLGİ FORMU 56

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017) 5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017) 7
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017) 9
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 10
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017) 10
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 11
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017) 12
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 16
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 26
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu 27
Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 28
Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 29
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 30
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı 31
Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 36
Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı 36
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 37
Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması 38
Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 39
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 40
Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı 42
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri 44
Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler 44
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 46
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 47
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 47
Tablo 27: En Fazla Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 48

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017) 4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017)..... 6
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı..... 8
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017) 13
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 17
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı 18
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu..... 19
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 20
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu..... 21
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı 22
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu..... 23
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%) 24
Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)..... 24
Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 25
Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri..... 27
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi..... 32
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 33
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 33
Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi 34
Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı..... 35
Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 41
Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı..... 43
Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı..... 49
Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı 50
Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı 51

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu raporda Samsun İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 1.115'dir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 16 sektörde tam sayım yapılmıştır. Samsun ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 52 bin 442 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 35 bin 787 çalışan erkeklerden, 16 bin 656 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 34,7'si, kadınların ise yüzde 27,4'ü İmalat sektöründe istihdam edilmektedir.

Samsun ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarıdır. Samsun ilinde açık iş oranı yüzde 1,7 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 2,6 olup, Samsun ili açık iş oranı bakımından 0,9'luk bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 3,1 ile İmalat sektörüdür. Samsun ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş oranı yüzde 2,9'dur. Samsun ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları, Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdir.

İl genelinde açık işlerin yüzde 41,2'si için işverenler herhangi bir eğitim düzeyi talep etmemektedir. Samsun ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla eleman temininde güçlük çekilen sektörün İmalat sektörü olduğu görülmektedir. Samsun ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada

Makineci(Dikiş) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Beden İşçisi (Genel) ve Satış Danışmanı / Uzmanı meslekleri takip etmektedir.

Samsun ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Samsun ilinde işverenlerin yüzde 24,7'si istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2'si istihdamın artacağını öngörürken, Samsun ilinde Türkiye genelinden bu sayı biraz daha fazladır. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken Samsun ilinde ise bu oran ülke genelinin altında olup yüzde 1,7 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Bu çalışma Samsun işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevucut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Samsun İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak, politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemini tesis etmek , istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2018 yılı için Samsun ilinde 2 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Samsun ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihityaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihitiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)

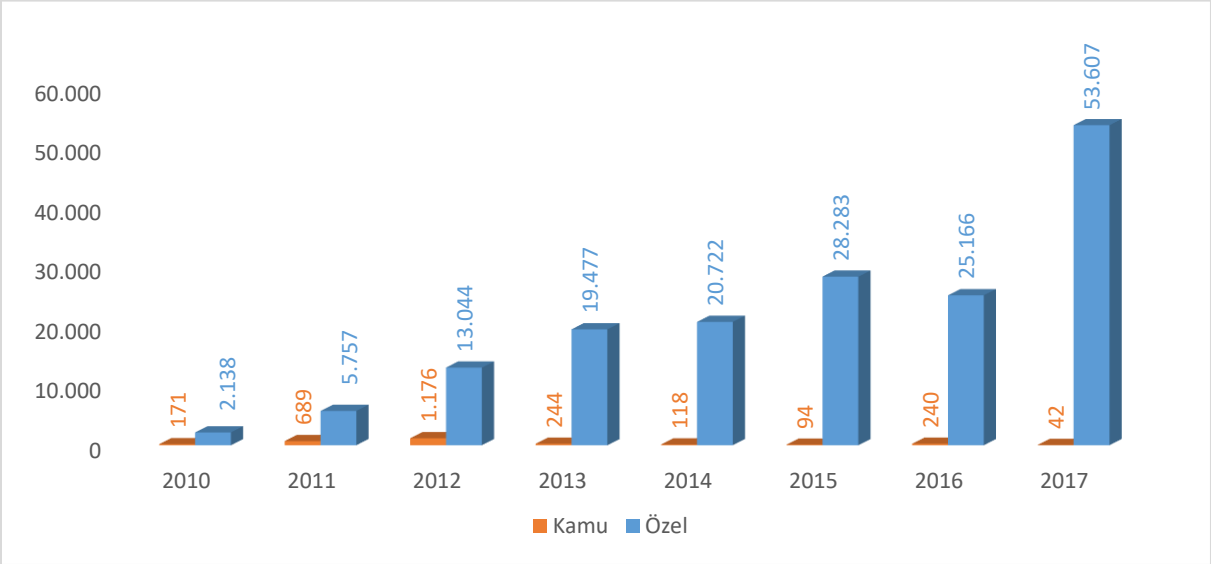

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında 2 bin 309 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2017 yılına gelindiğinde 53 bin 649 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2011 yılından itibaren 2016 yılına kadar artış eğilimi göstermiştir. 2012 yılında ki açık iş sayısı bir önceki yıla göre yüzde 120,6 oranında artmıştır. 2017 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüş ve bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 111,2 oranında artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında

incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2012 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	8.851
Satış Danışmanı / Uzmanı	3.773
Beden İşçisi (Temizlik)	2.919
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	2.381
Konfeksiyon İşçisi	2.145
Garson (Servis Elemanı)	2.062
Güvenlik Görevlisi	2.050
Temizlik Görevlisi	1.815
Büro Memuru (Genel)	1.579
Makineci (Dikiş)	1.248

Kaynak: İŞKUR

Samsun ilinde 2017 yılında 53 bin 649 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 8 bin 851 açık iş ile Beden İşçisi(Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 16,4'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Satış Danışmanı/Uzmanı ve Beden İşçisi (Temizlik) meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2017 yılında Türkiye genelinde yıllık bazda 2 milyon 691 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017)

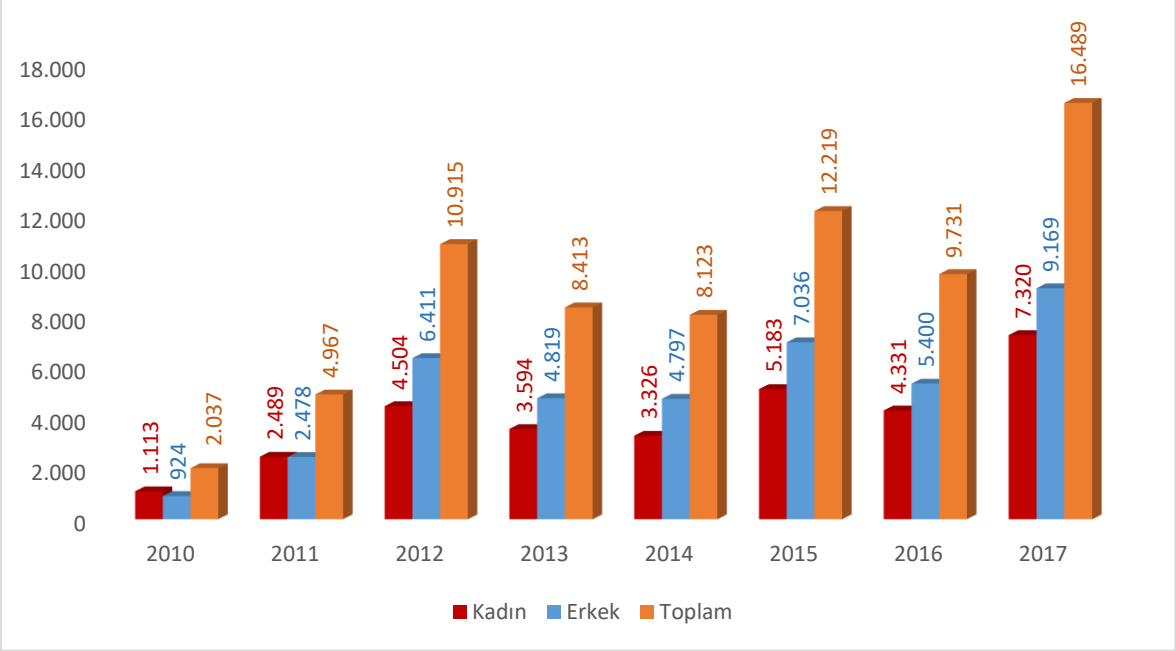

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 2 bin 37 olan Samsun ilinde işe yerleştirilenlerin 924' ü erkeklerden, geri kalan bin 113 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2017 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak 16 bin 489 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2017 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 44,3'ü kadınlardan oluşmuştur. 2017 yılında, bir önceki yıla göre işe yerleştirilen kadın sayısı yaklaşık 2 bin 989 kişi, toplam işe yerleştirme sayısı ise 6 bin758 kişi artırılmıştır.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihityaçlarını zamanında karşılaması en temel fonskiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	1.742	504	2.246
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	421	975	1.396
Satış Danışmanı / Uzmanı	606	604	1.210
Beden İşçisi (Temizlik)	512	449	961
Konfeksiyon İşçisi	270	515	785
Güvenlik Görevlisi	472	213	685
Büro Memuru (Genel)	408	212	620
Garson (Servis Elemanı)	332	194	526
Dokuma Konfeksiyon Makineci	99	317	416
Temizlik Görevlisi	206	176	382

Kaynak: İŞKUR

Samsun ilinde 2 bin 246 kişi işe yerleştirmeyle Beden İşçisi(Genel) mesleği ile ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının % 13,6'sını oluşturmaktadır. Bu mesleği Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi ve Satış Danışmanı/Uzmanı meslekleri takip etmektedir. Kadınlar en çok Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi ve Satış Danışmanı/Uzmanı mesleklerinde işe yerleştirilirken, erkekler en çok Beden İşçisi(Genel) ve Satış Danışmanı/Uzmanı mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Bir yıl kesintisiz olarak İŞKUR sistemi ya da ofisleri kullanmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca İş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR'un hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabileceklerdir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı

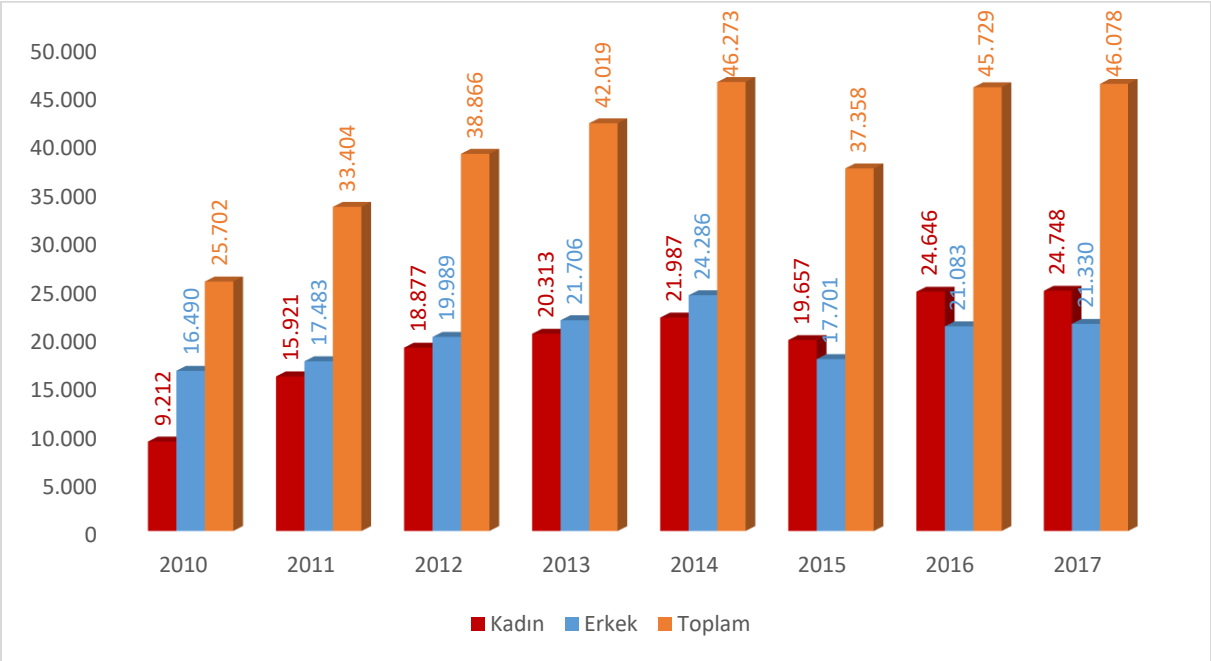

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Samsun ilinde İŞKUR'a kayıtlı 25 bin 702 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 16 bin 490'ı erkek, 9 bin 212'si ise kadınlardan oluşmaktadır. 2017 yılında ise toplam 46 bin 78 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında Samsun'da 9 bin 212 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2017 yılında önemli ölçüde artarak 24 bin 748'e yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Samsun ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Samsun ilinde Kuruma kayıtlı 7 bin 785 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Samsun ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının yüzde 16,8'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Satış Danışmanı/Uzmanı ve Büro Memuru(Genel) meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde de benzer durum söz

konusudur. Kadınlarda en çok Beden İşçisi(Genel), Büro Memuru(Genel), Satış Danışmanı/Uzmanı gibi mesleklerin yanı sıra Beden İşçisi(Temizlik) ve Sekreter gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	134	2.245	1.280	3.525
2011	215	2.875	1.750	4.625
2012	353	4.512	2.758	7.270
2013	254	3.465	1.893	5.358
2014	193	2.565	1.345	3.910
2015	206	2.585	1.540	4.125
2016	202	2.695	1.183	3.878
2017	190	2.713	831	3.544

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları özellikle İşbaşı Eğitim Programlarının daha ön plana çıkmasından sonra azalma eğilimi içerisine girmiştir. 2017 yılında ise düzenlenen 190 mesleki eğitim kursuna 3 bin 544 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 831'i erkek, 2 bin 713'ü kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların mesleki beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2017 yılında kursiyerlerin yüzde 76,5'i kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların

cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Yöresel Kilim Dokuyucusu	Şoför (Yolcu Taşıma)	Yöresel Kilim Dokuyucusu
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Kalıpçı-Pres	Dokuma Konfeksiyon Makineci
Aşçı Yardımcısı	Dokuma Konfeksiyon Makineci	Aşçı Yardımcısı
Dekoratif El Sanatları Üretim Elemanı	Depo İşçisi (Elleçleme)	Dekoratif El Sanatları Üretim Elemanı
El Nakışçısı	Ahşap Kalıpçı	El Nakışçısı
Şoför (Yolcu Taşıma)	Erkek Berberi/Erkek Kuaförü	Kadın Giysileri Dikim Elemanı(Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu- Bluz- Elbise-Fantezi Elbise)
Hasta Ve Yaşlı Refakatçisi	Betonarme Demircisi	Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı
Kalıpçı-Pres	Dans Sanatçısı	Hasta Ve Yaşlı Refakatçisi
Kadın Giysileri Dikim Elemanı(Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu- Bluz- Elbise-Fantezi Elbise)	Saça Geçici Ve Kalıcı Şekil Verme Ve Boyama Teknikleri Uygulayıcısı	Çini İşlemecisi
Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi	Ud Sanatçısı (Udi)	Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla kurs Yöresel Kilim Dokuyucu, Dokuma Konfeksiyon Makineci ve Aşçı Yardımcısı mesleklerinde düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Yöresel Kilim Dokuyucu, Dokuma Konfeksiyon Makineci ve Aşçı Yardımcısı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Şoför(Yolcu Taşıma),Kalıpçı-Pres ve Dokuma Konfeksiyon Makineci mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	41	102	32	134
2011	79	147	103	250
2012	534	649	568	1.217
2013	1.089	1.104	975	2.079
2014	1.022	981	862	1.843
2015	2.520	2.482	2.185	4.667
2016	3.191	2.809	3.220	6.029
2017	4.771	5.809	5.282	11.091

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2013 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisindedir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. 2017 yılında düzenlenen toplam İşbaşı Eğitim Programı sayısı 2016 yılına göre yüzde 49,5 oranında artmıştır. Bu durum İŞKUR'un İşbaşı Eğitim Programlarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasınında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2017 yılında 4 bin 771 program düzenlenmiş olup toplam 11 bin 91 kişi programa katılmıştır. Katılımcıların yüzde 52,4'ü kadınlardan yüzde 47,6'sı erkeklerden oluşmaktadır. 2017 yılı verilerine göre işbaşı eğitim programlarından yararlanan kişi sayısı bir önceki yıl verilerine kıyasla yüzde 83,9 oranında artış göstermiştir.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Garson (Servis Elemanı)	Satış Danışmanı / Uzmanı
Garson (Servis Elemanı)	Temel İmalat (Talaşlı) Ve Montaj Elemanı	Konfeksiyon İşçisi
Konfeksiyon İşçisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Hemşire
Satış Elemanı (Perakende)	Satış Elemanı (Perakende)	Ön Muhasebeci
Hemşire	Büro Memuru (Genel)	Satış Elemanı (Perakende)
Büro Memuru (Genel)	Konfeksiyon İşçisi	Garson (Servis Elemanı)
Ön Muhasebeci	Reyon Görevlisi	Büro Memuru (Genel)
Temel İmalat (Talaşlı) Ve Montaj Elemanı	Ön Muhasebeci	Aşçı Yardımcısı
Reyon Görevlisi	Hemşire	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla Satış Danışmanı/Uzmanı, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Garson(Servis Elemanı) mesleklerinde işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Satış Danışmanı/Uzmanı, Konfeksiyon İşçisi mesleğinde program düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Satış Danışmanı / Uzmanı, Garson(Servis Elemanı), Temel İmalat(Talaşlı) ve Montaj Elemanı mesleklerinde program düzenlenmiştir.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	7	92	103	195
2011	24	253	363	616
2012	32	425	416	841
2013	21	268	315	583
2014	11	147	137	284
2015	16	163	243	406
2016	32	343	437	780
2017	68	796	885	1681

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2017 yılında 68 tane girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir.2016 yılında bir önceki yıla göre program sayısı yüzde 100 artmış, 2017 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı 2016 yılına göre yüzde 112,5 artış göstermiştir. Programa 2017 yılında 796'sı kadın, 885'i erkek olmak üzere toplam bin 861 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017)

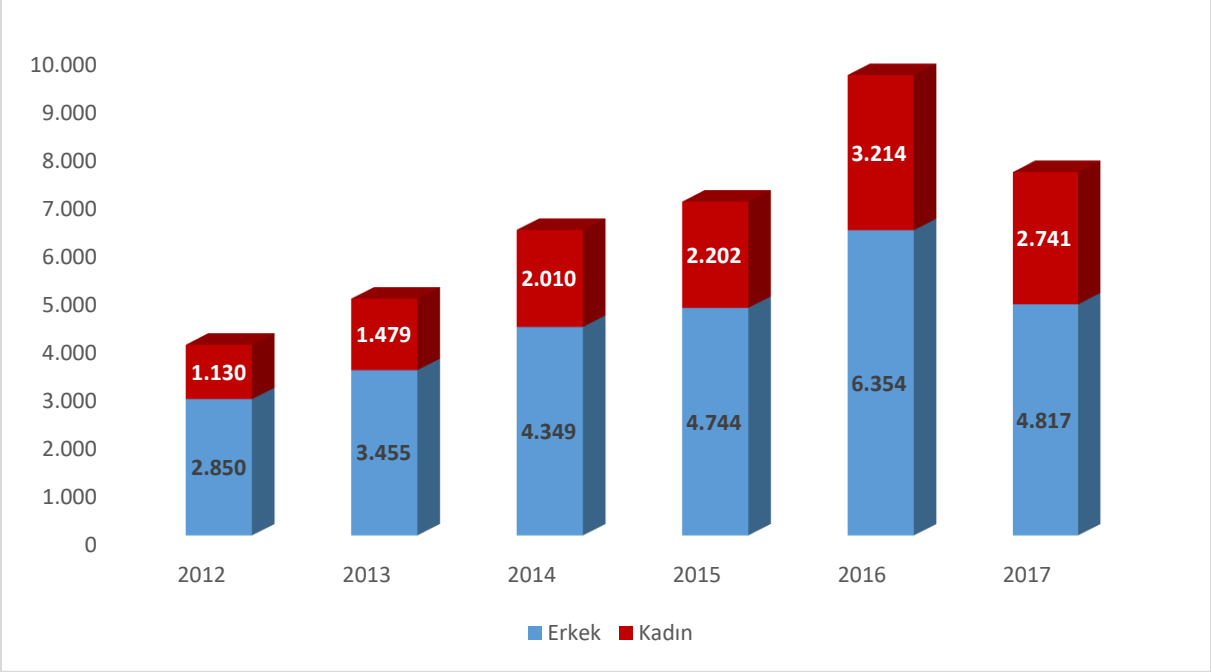

Kaynak: İŞKUR

Samsun ilinde 2017 yılında 2741'i kadın olmak üzere toplam 7 bin 558 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2017 yılında 2016 yılına göre yüzde 21 oranında azalış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hane halkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 2 Nisan - 11 Mayıs 2018 tarihleri arasında Türkiye genelinde 89 bin 324 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlemiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2019 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Samsun ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür

hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Samsun ilinde bin 115 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 52 bin 442 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Samsun ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de Samsun ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşveren Sayısı
İmalat	276
Toptan ve perakende ticaret	257
İnşaat	224
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	74
Ulaştırma ve depolama	57
Eğitim	52
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	46
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	36
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	34
Diğer hizmet faaliyetleri	20
Bilgi ve iletişim	14
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	8
Madencilik ve taş ocakçılığı	6
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3
Finans ve sigorta faaliyetleri	3
Gayrimenkul faaliyetleri	0
Genel Toplam	**1.115**

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Samsun ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 24,7'si İmalat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 29,1'dir. Bu durumda Samsun ilinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il

genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 23'ü bu sektörde bulunmaktadır. Bu sektörde yüzde 18,4 olan Türkiye ortalamasının üstünde bir oran olarak gerçekleşmiştir. Samsun ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 47,8'i İmalat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise , Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörlerinde 3'er tane ile bulunmakta, Gayrımenkul Faaliyetlerinde ise işyeri bulunmamaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Samsun ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

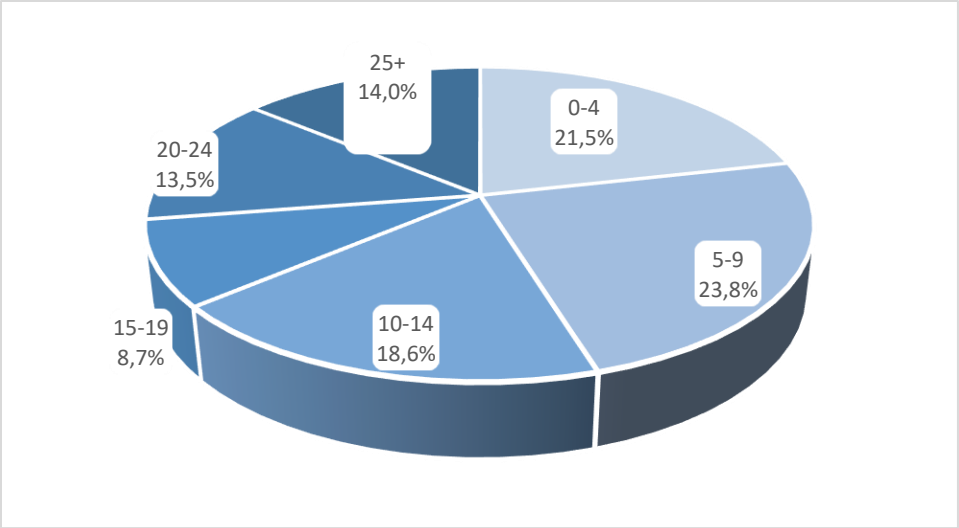

Kaynak: İPA 2018

Şekil 5'te görüldüğü üzere Samsun ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 23,8'si 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 21,5'tir. İşyerlerinin yaklaşık yüzde 45'i 0-9 yaş aralığındadır. İşyerlerinin yüzde 27,5'i ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir. Samsun ilinde araştırma kapsamındaki işyeri sayısının yarıya yakını kurulalı henüz 10 yıl olmamıştır.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı

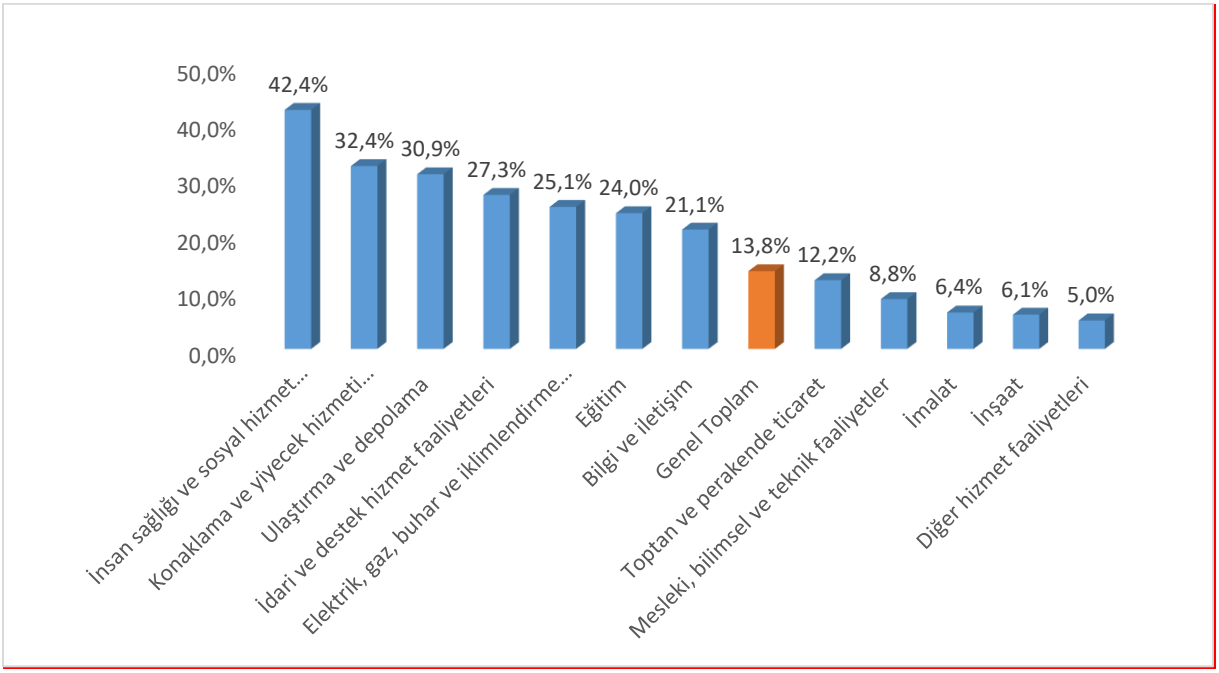

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 42,4'ünde part-time çalışan bulunmaktadır. Samsun ili genelinde part-time çalışması olan işyerleri oranı yüzde 13,8 olarak gerçekleşmiştir. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde de bu konuda öne çıkmış ve yüzde 41,8 ile birinci sırada yer almıştır. Samsun ilinde ikinci sırada Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 32,4'sinde part-time çalışanı bulunmaktadır Üçüncü sırada ise yüzde 30,9 ile Ulaştıma ve Depolama Hizmetleri sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat sektörü ve Diğer Hizmet Faaliyetlerindeki işgücünün part-time çalışma yapma eğilimi diğer sektörlere göre daha az görülmüştür. Ancak burada örneklem olarak seçilen işyerlerinin sektörel dağılımının oranını önemli ölçüde etkilediği unutulmamalıdır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir.

Şekil 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu

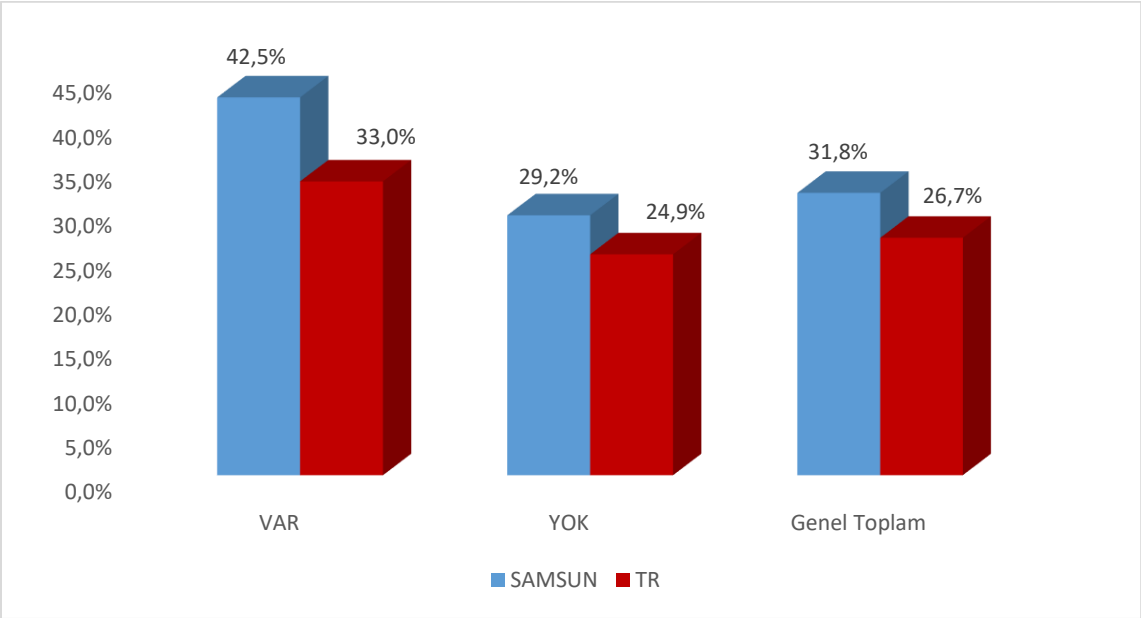

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,7'sini kadınlar oluşturmaktayken Samsun ilinde bu oran yüzde 31,8 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Samsun ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 42,5 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 29,2 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,9'da kalmıştır. Samsun ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir. Türkiye geneli ile benzer bir durum söz konusudur.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

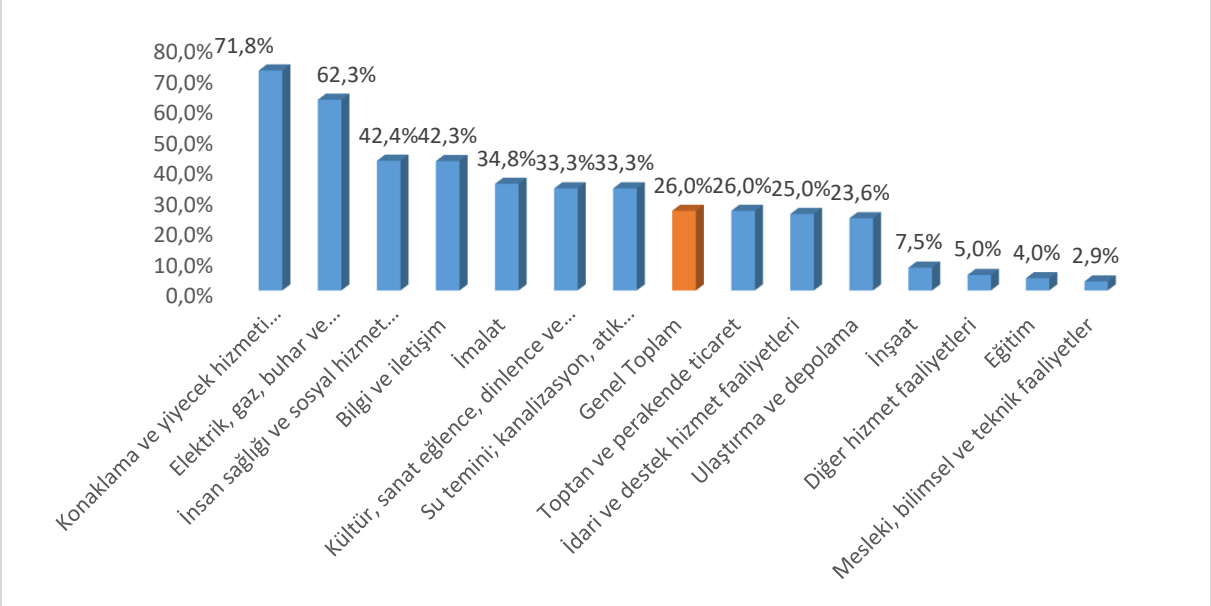

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde işyerlerinin yüzde 26'sında vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 26,3'tür. Samsun ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri,Elektrik,Gaz,Buhar İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet faaliyetleri sektörlerinde görünmektedir. Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörü ise yüzde 2,9 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektörlerden biri olmuştur. Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni çalışma saatlerinin düzensiz olmasından kaynaklanmaktadır. Vardiyalı çalışmayı az yapan bir diğer sektör olan Eğitim sektöründe bu oran yüzde 4 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu sektörde vardiyalı çalışmanın az yapılmasının nedeni ise işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

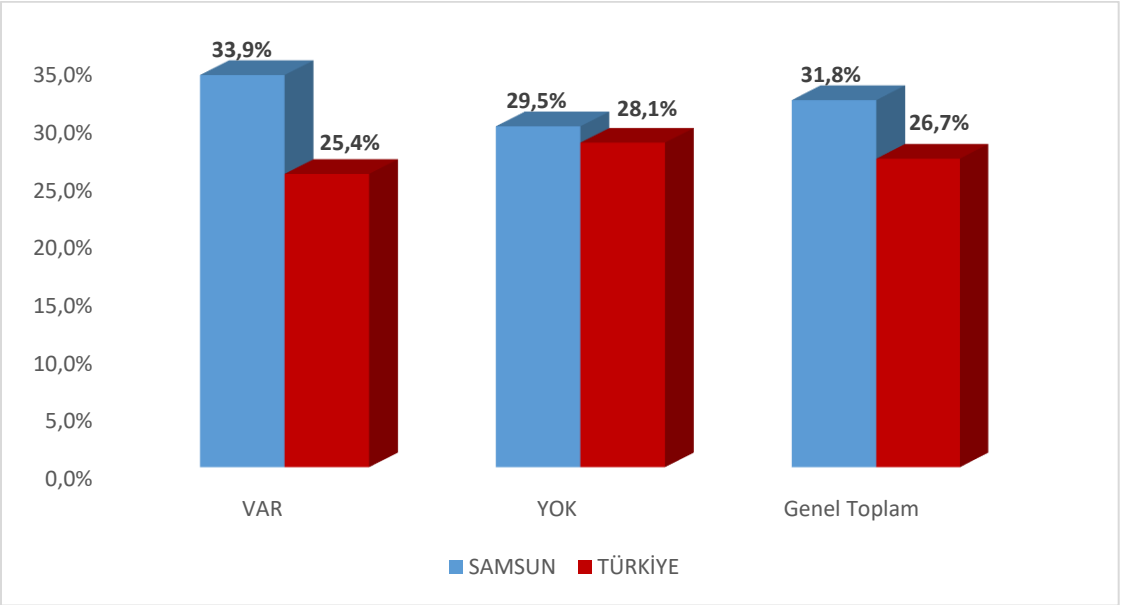

Kaynak: İPA 2018

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilime ters yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Samsun ilinde Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 33,9'u kadın, yüzde 66,1'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 29,5'e düşmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır.Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 2,7 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Samsun ilinde ters yönde işlemektedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

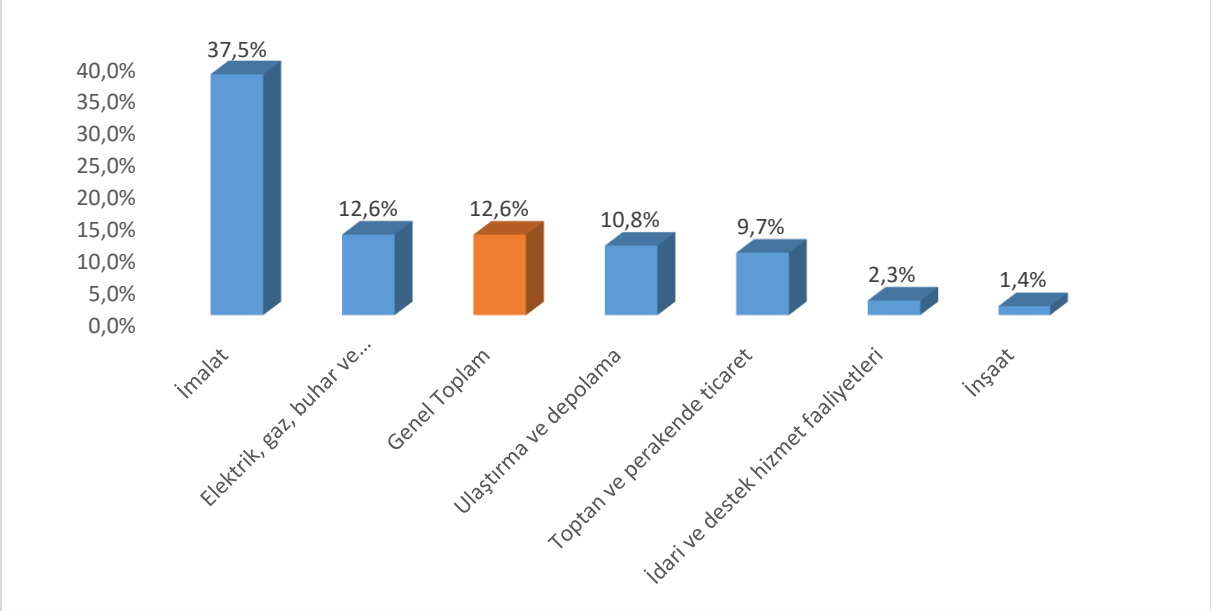

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde 17 sektörden 6 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 37,5'i ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 12,6 ile Elektrik,gaz,buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör ihracat yapma oranı anlamında Samsun ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir.Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 22,4'ü ihracat yapmakta, ilk iki sektör olarak yüzde 53,2 ile İmalat ve yüzde 27,4 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İmalat sektörü ilin önemli bir payını oluştururken ihracat yapan işyerlerinde de yoğunluktadır. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu

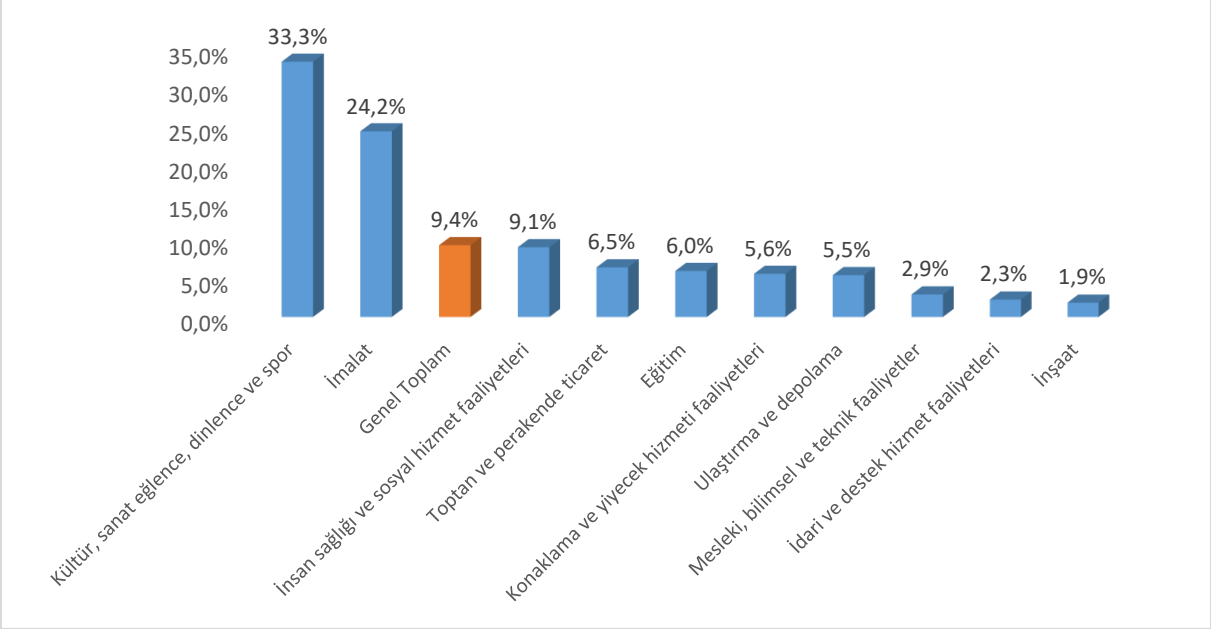

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde 17 sektörden 11 sektörde bulunan işyerleri Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 9,4 olarak gerçekleşmiştir.Kültür,sanat eğlence,dinlence ve spor sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 33,3'ü Ar-Ge çalışması yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 24,2 ile İmalat sektörü bulunmaktadır. Üç ve dördüncü sırada ise yüzde 9,1 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve yüzde 6,5 ile Toptan ve perakende ticaret sektörleri yer almaktadır. Kültür,sanat,eğlence,dinlence ve spor ve İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı anlamında Samsun ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 14,5'i Ar-Ge çalışması yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 33,5 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 31,2 ile İmalat sektörleri ön plana çıkmaktadır. Samsun ilinde en fazla işverenler İmalat sektöründe olmasına rağmen Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 24,2 ile ikinci sırada yer almaktadır.Yüzde 33,3 oran ile birinci sırada yer alan Kültür, sanat,eğlence,dinlence ve spor sektöründe sadece 3 tane işyeri olmasına karşın Ar-Ge çalışmaları oranının işyeri sayısı azlığından dolayı yüksek olduğu görülmüştür.

Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)

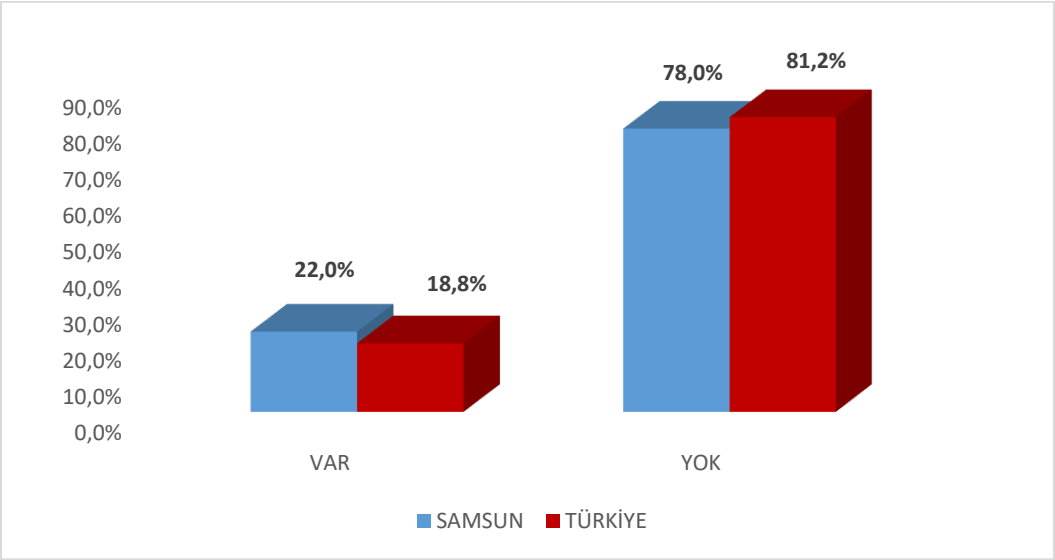

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 22'si gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 18,8 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 13'te planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

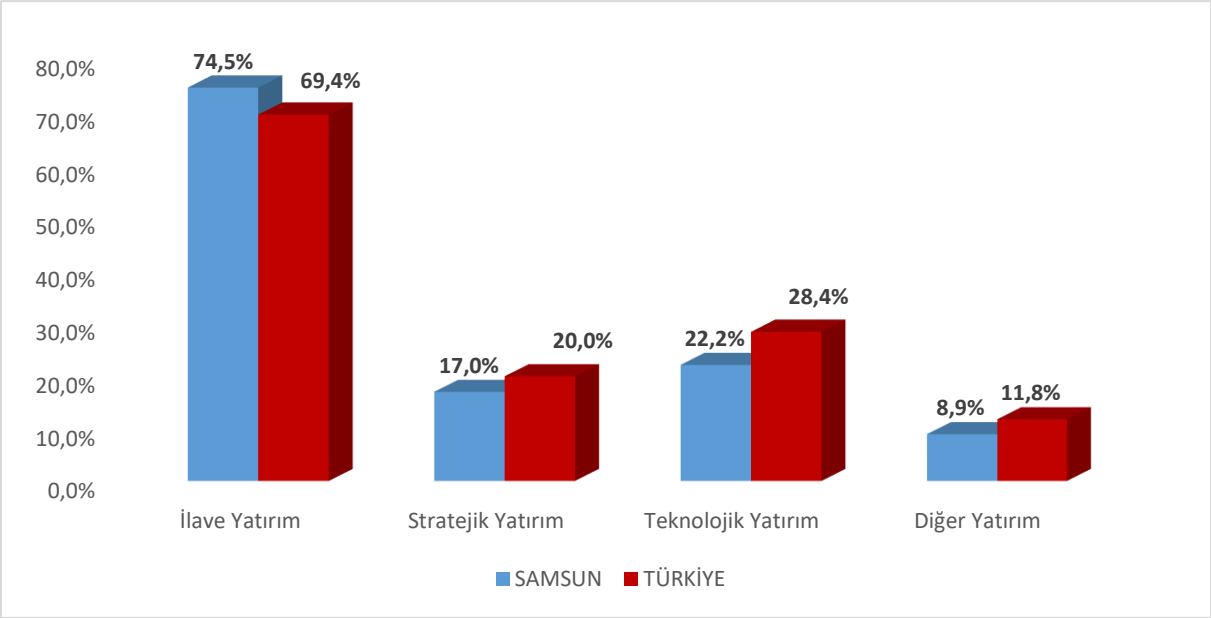

Kaynak: İPA 2018

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işyerleri yatırım türlerine göre incelendiğinde; Samsun ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işverenlerin yüzde 74,5'i ilave yatırım, yüzde 22,2'si teknolojik yatırım ve yüzde 17'si stratejik yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 69,4'ü

ilave yatırım, yüzde 28,4'ü teknolojik yatırım, yüzde 20'si stratejik yatırım ve yüzde 11,8'i diğer yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

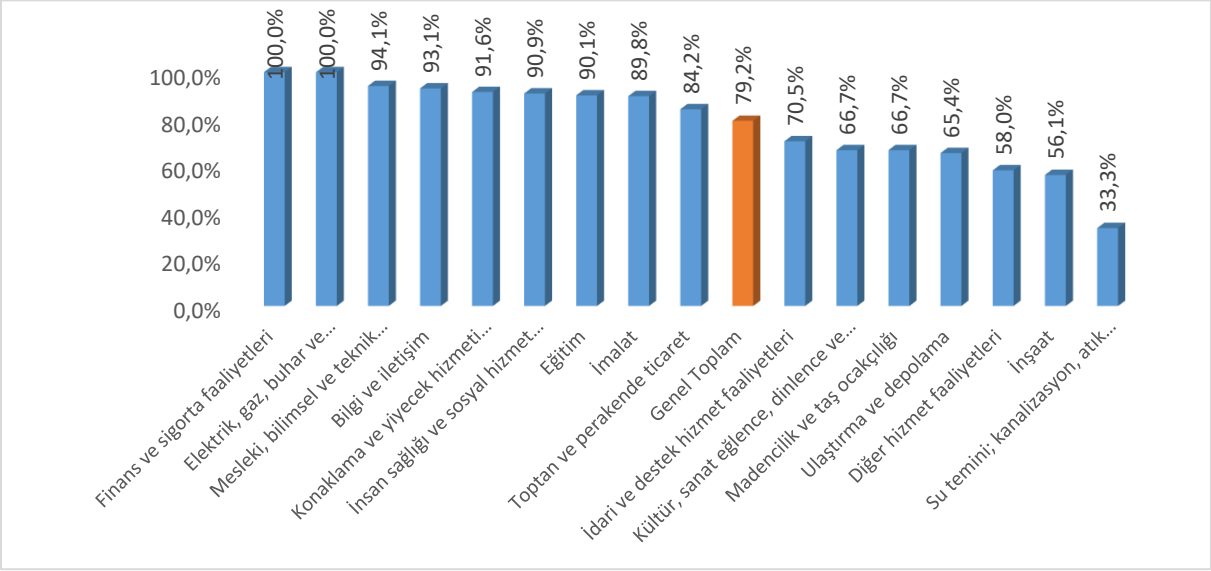

Kaynak: İPA 2018

Şekil 14'te İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Samsun ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 79,2'si İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 46,7 olarak gerçekleşerek, bu oran Samsun ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Samsun ilinde Finans ve Sigorta faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde yer alan işyerlerinin yüzde 100'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Finans ve sigorta faaliyetleri ve Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerindeki işyeri sayısı az olması ve bu işyerlerinin tamamının kurum faaliyetlerinden faydalandığı için bu oran yüzde 100 bulunmuştur. İlin en çok işyerine sahip olan İmalat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 79,2'nin üstüne çıkarak yüzde 89,8 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İmalat	17,3%	88,6%	82,7%	64,6%	13,1%	17,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	12,6%	100,0%	62,3%	25,1%	12,6%	12,6%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	4,1%	87,5%	58,3%	40,8%	3,3%	5,0%
Toptan ve perakende ticaret	6,8%	89,4%	73,9%	52,7%	8,7%	7,3%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	86,1%	63,8%	44,5%	0,0%	2,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1,5%	80,0%	72,3%	55,4%	3,1%	1,5%
Bilgi ve iletişim	14,9%	100,0%	92,2%	69,2%	14,9%	14,9%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	66,7%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9,4%	90,6%	56,3%	62,5%	9,4%	6,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6,5%	90,3%	58,1%	54,8%	6,5%	6,5%
Eğitim	6,7%	82,2%	77,8%	80,0%	8,9%	8,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	9,9%	86,6%	70,0%	83,3%	19,9%	16,5%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	81,8%	63,6%	72,7%	9,1%	9,1%
Genel Toplam	**8,9%**	**87,9%**	**71,8%**	**57,1%**	**8,7%**	**9,7%**

Kaynak: İPA 2018

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan işyerleri en çok yüzde 87,9 ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmeti almıştır. İşyerlerinin 71,8'i Eleman Talebinde bulunmuşken yüzde 57,1'i İşbaşı eğitim programından yararlanmışlardır.

Samsun ilinde sektörlerdeki işyerlerinin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki Tablo 9'da yer almaktadır.En fazla işyerinin yer aldığı İmalat sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yüzde 88,6'sı Danışmanlık ve Yönlendirme, yüzde 82,7 'si Eleman talebi hizmetlerinden yararlanmıştır.

Özellikle kısa çalışma ödeneği almak için diğer sektörlere nazaran Bilgi iletişim ve İnsan Sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleri işverenleri daha çok İŞKUR ile temasa geçmiştir. Bu

sonuçtan hareketle Samsun ilinde zorlayıcı sebepler dolayısıyla Bilgi iletişim ve İnsan Sağlığı faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin daha çok İŞKUR'dan destek almış olduğu söylenebilir.

Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu

Memnuniyet	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İşbaşı Eğitim Programları	Kısa Çalışma Ödeneği	Mesleki Eğitim Kursu
Kararsızım	24,0%	0,9%	2,3%	3,1%	24,4%	24,4%
Memnun Değilim	0,0%	0,4%	0,8%	1,0%	2,7%	1,2%
Memnunum	76,0%	98,7%	96,9%	95,9%	72,9%	74,5%

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlananların memnuniyet oranları incelendiğinde; en fazla memnuniyet yüzde 98,7 ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmeti olmuştur. Bu hizmeti memnuniyet düzeyinde yüzde 96,9 ile Eleman Talebi, yüzde 95,9 ile İşbaşı Eğitim Programları hizmeti izlemektedir. Bu hizmetleri yüzde 76 çalışanlara yönelik eğitim, yüzde 74,5 ile Mesleki eğitim kursu ve yüzde 72,9 ile Kısa Çalışma Ödeneği hizmetleri izlemektedir. Yine bu hizmetlerde kararsızlık oranları yüksektir.

Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

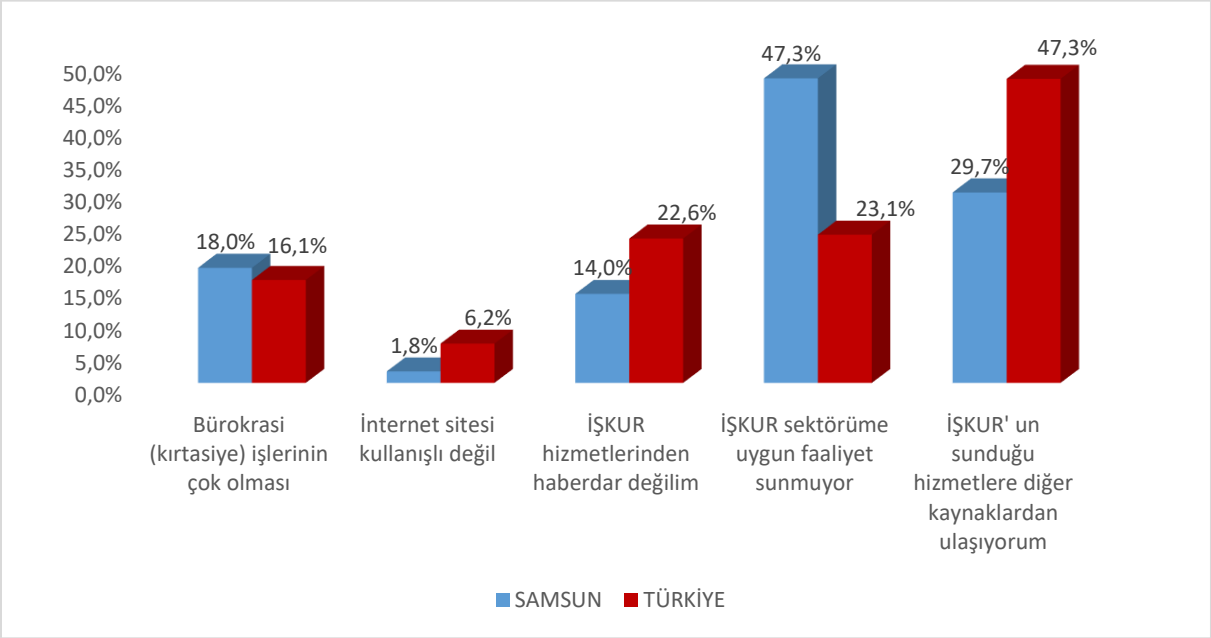

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 47,3 ile İŞKUR sektörüme uygun faaliyet sunmuyor, yüzde 29,7 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer

kaynaklardan ulaşıyorum ve yüzde 18 ile Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise ilk sırada yüzde 47,3 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde iki ve üçüncü sırada yüzde 23,1 ile İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması ve yüzde 22,6 ile İŞKUR hizmetlerinden haberdar olunmaması gerekçe gösterilmiştir.

Mevcut İstihdam

Samsun ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Samsun ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 52 bin 442 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 35 bin 787 çalışan erkeklerden, 16 bin 656 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	4.571	12.425	16.997
Toptan ve perakende ticaret	3.027	6.140	9.167
İnşaat	425	4.735	5.160
Ulaştırma ve depolama	755	4.185	4.940
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2.610	1.532	4.142
Bilgi ve iletişim	2.234	1.214	3.448
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	892	1.516	2.408
Eğitim	1.277	913	2.190
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	259	1.232	1.492
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	182	633	815
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	192	551	744
Diğer hizmet faaliyetleri	109	315	424
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	147	150
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	32	106	138
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	50	79	130
Finans ve sigorta faaliyetleri	37	62	98
Genel Toplam	**16.656**	**35.787**	**52.442**

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre dağılımda ise; Samsun ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat ile Toptan ve perakende ticaret sektörlerinde istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Samsun ili için

önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerin yüzde 34,7'si, kadınların ise yüzde 27,4'ü İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 32,4 olarak gerçekleşmiştir.

Samsun ilinde 20+ çalışanı olan İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim ve Eğitim sektörlerinde kadın çalışan sayısı, erkek çalışan sayısından daha çok olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde ise İnsan Sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve Eğitim sektörlerinde kadınlar erkeklerden daha fazla sayıda çalışmaktadır. Bu durum Samsun ilinde de Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir.

Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1.661	8.593	10.254
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	2.393	7.098	9.491
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3.921	3.218	7.139
Profesyonel Meslek Mensupları	3.040	3.583	6.622
Hizmet Ve Satış Elemanları	2.228	4.239	6.467
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	2.095	4.118	6.214
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1.048	3.687	4.735
Yöneticiler	226	1.066	1.292
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	43	186	228
Genel Toplam	**16.656**	**35.787**	**52.442**

Kaynak: İPA 2018

Toplam çalışanların içerisinde Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar grubunda çalışanların oranı diğer meslek grupları ile kıyaslandığında önemli bir ölçüde ayrışmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 19,5'i, erkek çalışanların yüzde 24'ü ve kadın çalışanların yüzde 10'u bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu yer almakta ve yüzde 18 oranında çalışanı barındırmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 13,6 oranı ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu yer almaktadır.

Samsun ilinde kadınlarda çalışan sayısı meslek grupları sıralaması ile aynı değildir. En çok kadın çalışanın olduğu üç meslek grubu sırası ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Profesyonel Meslek Mensupları ve Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılardır. Erkeklerde ise en fazla çalışanın olduğu ilk üç meslek grubu toplam çalışan sıralaması ile aynı gerçekleşmiştir.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grupları ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Bu sayının az olmasının nedeni tarım sektörünün araştırma kapsamı dışında yer almasıdır.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Şoför-Yük Taşıma
Satış Danışmanı / Uzmanı	Makineci (Dikiş)	Satış Danışmanı / Uzmanı
Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)	Şoför (Yolcu Taşıma)
Temizlik Görevlisi	Fındık İşleme İşçisi	Güvenlik Görevlisi
Şoför-Yük Taşıma	Temizlik Görevlisi	İnşaat İşçisi
Makineci (Dikiş)	Satış Danışmanı / Uzmanı	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Garson (Servis Elemanı)	Hemşire	İşletmeci
Güvenlik Görevlisi	Konfeksiyon İşçisi	Büro Memuru (Genel)
Şoför (Yolcu Taşıma)	Ön Muhasebeci	Temizlik Görevlisi
Konfeksiyon İşçisi	Aşçı	Garson (Servis Elemanı)

Kaynak: İPA 2018

Tablo 13'te ise Samsun ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Şoför-Yük taşıma erkeklerde en fazla çalışılan meslek olarak ortaya çıkmıştır. Kadınlarda ise Çağrı merkezi müşteri temsilcisi mesleği en fazla çalışılan meslektir. Kadınların ağırlıkla çalıştığı meslekler içerisinde hem erkeklerden hem de toplamdan farklı olarak Fındık İşleme İşçisi, Hemşire,Konfeksiyon İşçisi,Ön muhasebeci ve Aşçı bulunmaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
İmalat	541	3,1%	33,0%
Toptan ve perakende ticaret	202	2,2%	18,3%
Eğitim	37	1,6%	12,0%
İnşaat	34	0,7%	5,6%
Bilgi ve iletişim	33	1,0%	43,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	26	1,1%	15,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	21	1,4%	9,1%
Ulaştırma ve depolama	13	0,3%	7,2%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	7	0,2%	9,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6	0,8%	11,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	6	1,5%	20,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3	0,4%	25,1%
Genel Toplam	**930**	**1,7%**	**17,6%**

Kaynak: İPA 2018

Samsun ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 196 işyerinde 930 açık iş tespit edilmiştir. Samsun ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 930 kişilik açık işin yüzde 58,1'ine tekabül eden 541 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret ile Eğitim sektörleridir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 14'ten de görüleceği üzere Samsun ilinde açık iş oranı yüzde 1,7 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Samsun ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında yaklaşık her 98 kişilik dolu kadronun yanında 2 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 3,1 ile İmalat sektörü olarak tespit edilmiştir.

Samsun ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 17,6'sında açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Açık işi olan işyeri oranında, Bilgi ve iletişim sektörü yüzde 43,2 ile ön plana çıksada, sektörde Samsun ilinde 20+ çalışanı olan 14 işyeri bulunmaktadır. Bu nedenle Samsun ilinde hem işyeri

sayısı hem de açık iş sayısı dikkate alındığında, açık işi olan işyeri oranında İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. İmalat sektöründe yer alan her 3 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır.

Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

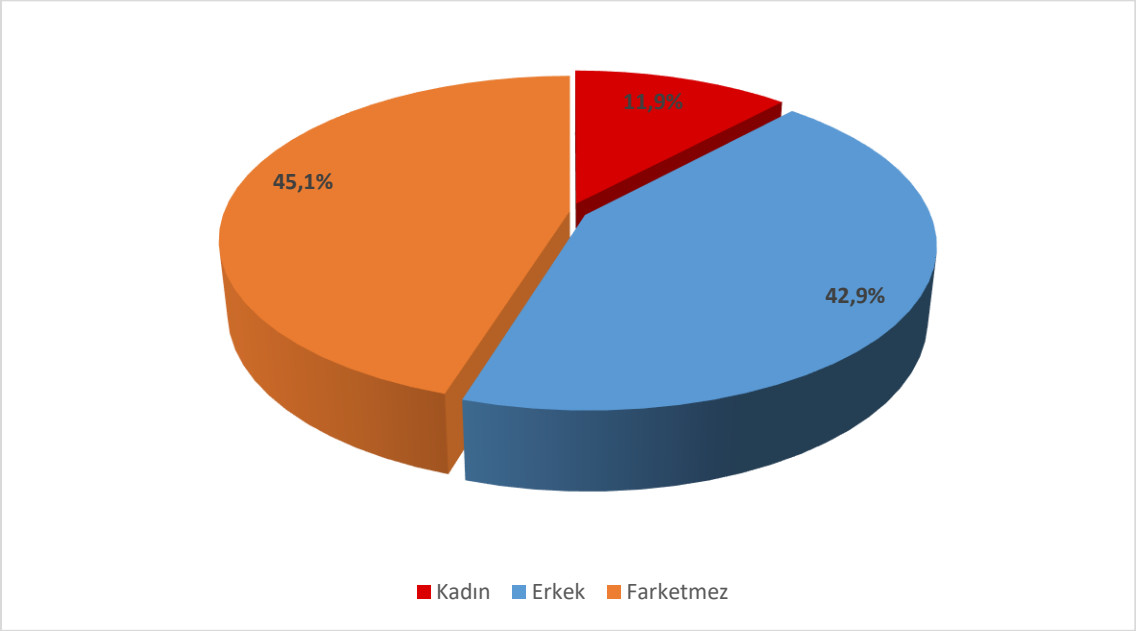

Kaynak: İPA 2018

Şekil 16'da Samsun ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Samsun ilinde açık işlerin yüzde 42,9'unda işverenler erkek işgücü talep etmekte iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 39,4 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,9 iken, Samsun ilinde yüzde 11,9 düzeyinde Türkiye genelinin üzerinde gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde işverenlerin yaklaşık yarısı açık işlerinde herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Samsun ilinde ise açık işlerin yüzde 45,1'inde işverenler cinsiyet tercihinde bulunmamıştır.

Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

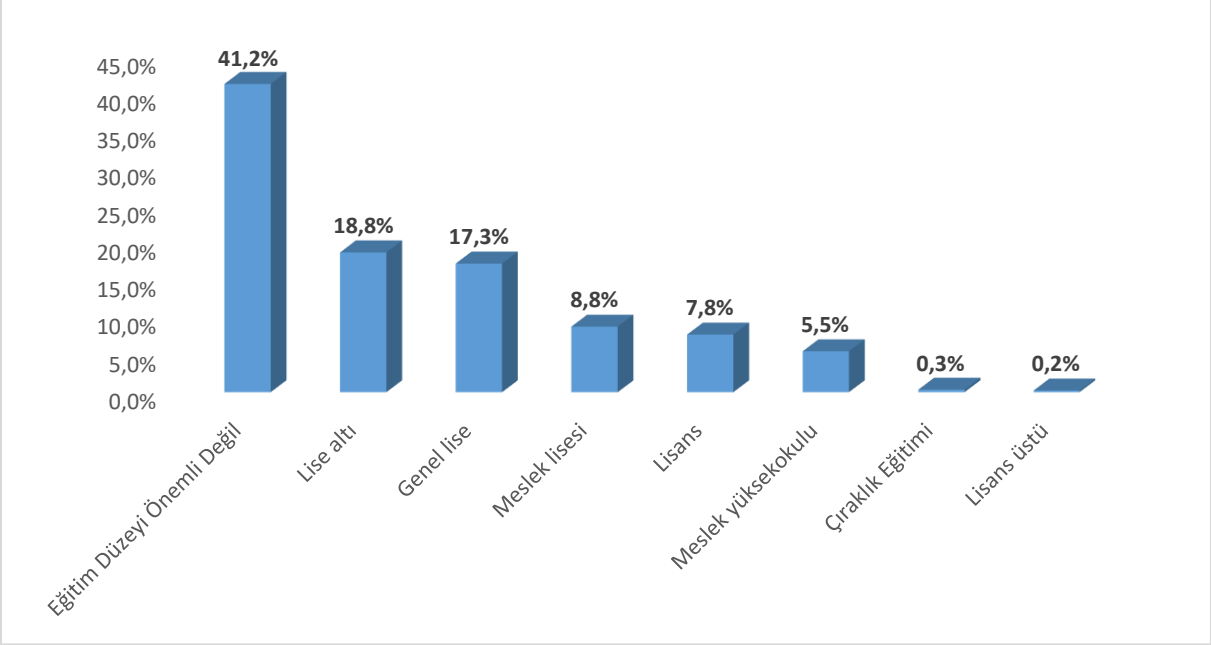

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilindeki açık işlerin yüzde 41,2'sinde işverenler herhangi bir eğitim düzeyi talep etmemişlerdir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise yüzde 18,8 ile Lise altı eğitimi seviyesi olarak görülmektedir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 0,2 ile Lisans üstü olmuştur. Samsun işgücü piyasasında açık işlerde işverenlerin yarıya yakınının eğitim düzeyini önemsemediği görülmektedir.

Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

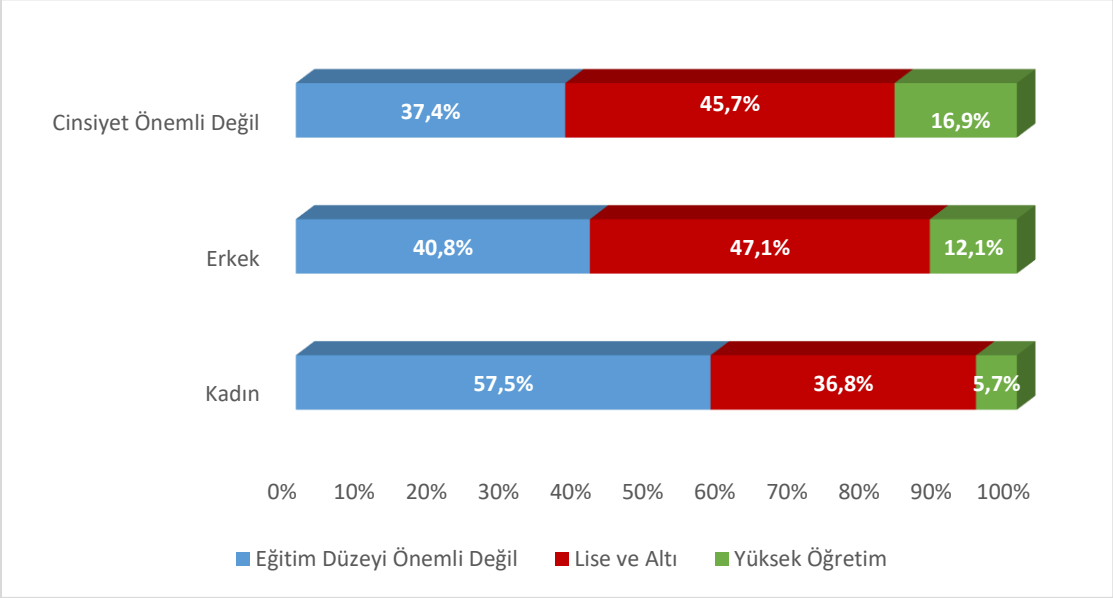

Kaynak: İPA 2018

Şekil 18'de açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 37,4 oranında eğitim düzeyi de önemli görülmemektedir. Yüzde 45,7 oranında lise ve altı seviyesinde ve yüzde 16,9 oranında ise yüksek öğretim seviyesinde işgücü tercih edilmektedir. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüzde 40,8 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 57,5 oranında eğitim düzeyi önemli görülmemektedir. Hem erkek hem de cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde,Lise ve altı eğitim düzeyi seçeneği seçeneği ön plana çıkmaktadır.Kadınların tercih edildiği açık işlerde ise eğitim düzeği önemli değil seçeneği ön plana çıkmıştır. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha az oranda yükseköğretim seviyesinde işgücü talep edilmiştir.

Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi

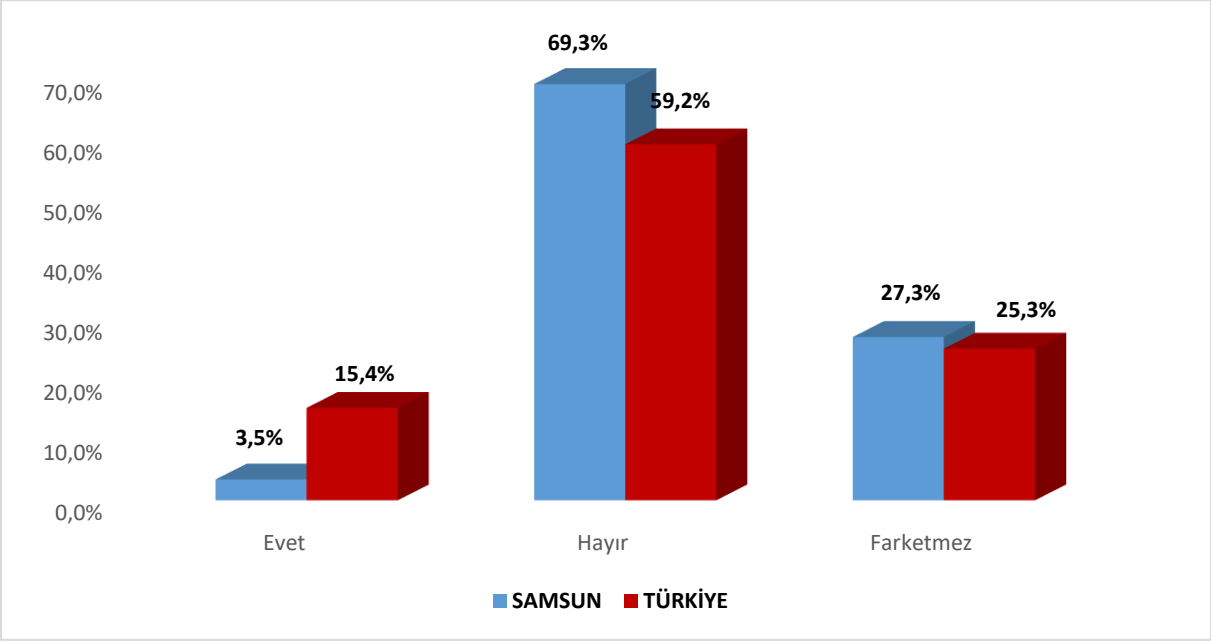

Kaynak: İPA 2018

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Samsun ilinde yüzde 3,5 oranında evet denilmiştir. Farketmez diyenlerin oranı yüzde 27,3'dür. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede her 3 açık iş için 1 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir.

Türkiye genelinde ise yüzde 15,4 oranında evet, yüzde 25,3 oranında farketmez denmiştir. Yani her 5 açık iş için 2 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir. Samsun ilinde Türkiye geneline göre engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha düşük oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

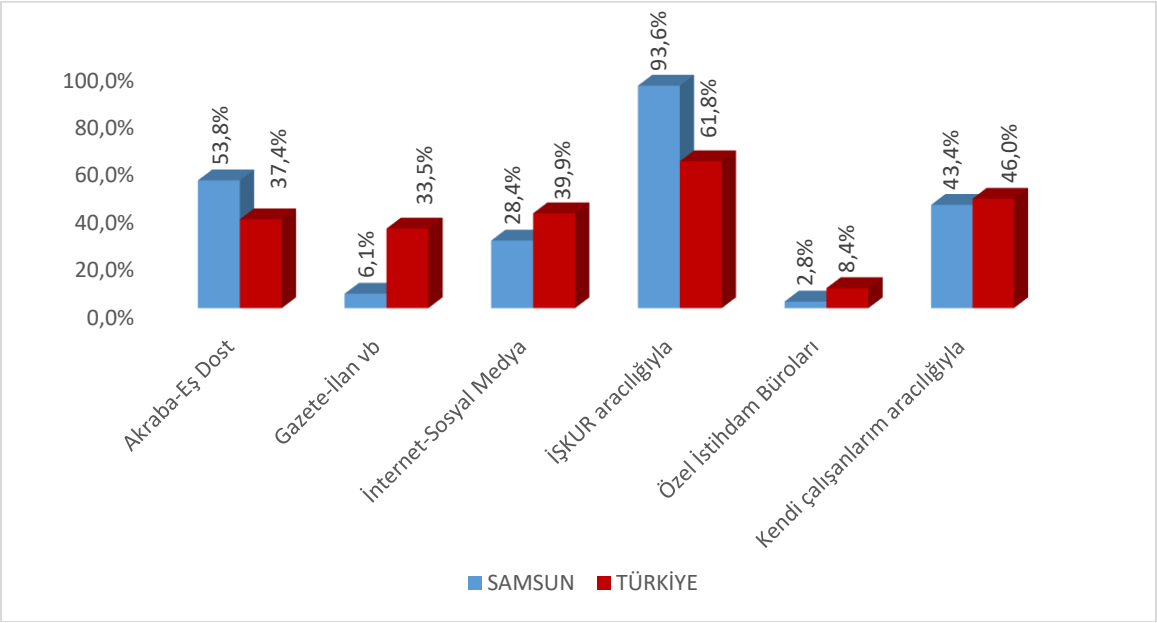

Kaynak: İPA 2018

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 20'de Samsun ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Samsun ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 93,6 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 61,8 olarak gerçekleşmiş ve Samsun ilinde Türkiye genelinin üzerinde bir veri elde edilmiştir. Samsun ilinde ikinci sırada yüzde 53,8 ile Akraba-Eş Dost Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 43,4 ile Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla arama kanalı olarak kullanılmıştır. Özel istihdam büroları arama kanalı Samsun ilinde hemen hemen hiç kullanılmamaktadır.

Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	4	1	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	2	3	2
İletişim ve İfade Yeteneği	1	4	2	3
Takım Çalışması	5	3	5	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	3	5	4	5
Satış ve Pazarlama Becerisi	6	7	6	6
Bilgisayar kullanımı	7	9	7	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	7	6	8	8
Proje Tabanlı Çalışma	9	8	9	9
Yabancı Dil	8	10	10	10

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi hem erkeklerde hem cinsiyetin önemli olmadığı durumlarda hem de genel toplamda birinci sırada, kadınlarda ise dördüncü sırada olduğu görülmektedir. Kadınlarda birinci sırada ise İletişim ve ifade yeteneği bulunmaktadır.Yabancı dil becerisi ise erkeklerde ve cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde son sırada talep edilen beceri olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	311	2,9%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	217	2,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	116	1,8%
Hizmet Ve Satış Elemanları	92	1,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	84	1,3%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	74	1,5%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	33	0,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	2	0,9%
Yöneticiler	1	0,1%
Genel Toplam	**930**	**1,7%**

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar olduğu tespit edilmiş olup, bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş

sayısı içindeki oranı yüzde 33,4'dür. Açık iş sayısında ikinci sırada ise Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu bulunmaktadır.

Samsun ili için tespit edilen yüzde 1,7'lik açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranı en yüksek oranda yüzde 2,9 ile Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla Tesisat ve Makine operatörleri ve montajcılar ile Nitelik gerektirmeyen meslekler gelmektedir. Bu ilk 3 meslek grubu Samsun il geneli açık iş oranının üzerinde bulunmaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	44,1%	6,3%	40,2%	100,0%	6,3%	52,8%
Hizmet Ve Satış Elemanları	47,8%	4,5%	23,9%	95,5%	4,5%	38,7%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	68,7%	0,9%	3,6%	93,7%	8,6%	83,7%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	50,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	28,8%	6,3%	75,0%	85,0%	1,3%	61,3%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	63,0%	5,4%	36,4%	92,9%	0,0%	26,6%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	53,5%	22,5%	19,7%	95,8%	4,2%	33,8%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	46,2%	4,8%	15,9%	95,2%	2,4%	43,2%
Yöneticiler	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**53,8%**	**6,1%**	**28,4%**	**93,6%**	**2,8%**	**43,4%**

Kaynak: İPA 2018

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grupları Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları ile Yöneticiler olmuştur. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin yüzde 100'ü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Tablo-17'de yer alan diğer meslek gruplarındaki açık işler yine çok büyük oranda İŞKUR aracılığıyla karşılanmaktadır.

Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Makineci (Dikiş)	-	2	6	5	6	-	4	3	-	1
Konfeksiyon İşçisi	5	4	-	3	-	-	2	6	-	1
Beden İşçisi (Genel)	4	1	-	3	-	-	2	5	-	-
Temel İmalat (Talaşlı) Ve Montaj Elemanı	-	2	-	-	-	-	-	3	-	1
Satış Danışmanı / Uzmanı	-	-	6	3	-	1	5	4	-	2
Pazarlamacı	8	5	6	1	-	2	7	3	-	4
Garson (Servis Elemanı)	-	1	6	3	-	4	6	2	7	5
Diğer Öğretmenler	-	-	-	1	-	-	2	-	-	3
Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı	-	1	-	5	6	-	3	4	-	2
Ahşap Mobilya İmalatçısı	-	4	-	3	2	-	-	5	-	1

Kaynak: İPA 2018

Tablo 18'de Samsun ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır.Beden işçisi(Genel), Garson(Servis elemanı) ve Gazaltı(Mıg-Mag) Kaynakçısı mesleklerinde aranan becerilerdeki ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak ön plana çıkmaktadır.

Pazarlamacı ve Diğer öğretmenler mesleklerinde İletişim ve ifade yeteneği, Satış danışmanı mesleğinde Satış ve pazarlama becerisi, Makineci(Dikiş), Konfeksiyon işçisi,Temel İmalat(Talaşlı) ve montaj elemanı ve Ahşap mobilya imalatçısı mesleklerinde ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri aranmaktadır.

Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	Temel İmalat (Talaşlı) Ve Montaj Elemanı	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
Makineci (Dikiş)	Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı	Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi
Satış Danışmanı / Uzmanı	Beden İşçisi (İnşaat)	Pazarlamacı	Beden İşçisi (Genel)
Cam Levha Kesme Ve Koparma Makinesi Operatörü	Tornacı (Torna Tezgahı İşçisi)	Satış Danışmanı / Uzmanı	Temel İmalat (Talaşlı) Ve Montaj Elemanı
Ön Muhasebeci	Şoför-Yük Taşıma	Diğer Öğretmenler	Satış Danışmanı / Uzmanı
Pasta Ustası	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Garson (Servis Elemanı)	Pazarlamacı
Endüstri Mühendisi	Cnc Torna Tezgahı Operatörü	Süt Ve Süt Ürünleri İşlemecisi	Garson (Servis Elemanı)
Muhasebeci	Tornacı (Torna Tezgahı Operatörü)	Ahşap Mobilya İmalatçısı	Diğer Öğretmenler
Bulaşıkçı (Stevard)	Pres Döküm Makinesi Operatörü	Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler)	Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Kablo İmal Makinesi Operatörü	Temizlik Görevlisi	Ahşap Mobilya İmalatçısı

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Makineci (Dikiş),Konfeksiyon İşçisi,Beden İşçisi(Genel),Temel İmalat(Talaşlı) ve Montaj Elemanı,Satış Danışmanı/Uzmanı,Pazarlamacı, Garson (Servis Elemanı),Diğer Öğretmenler,Gazaltı(Mig-Mag)Kaynakçısı ve Ahşap Mobilya İmalatçısıdır .

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan üç meslek ise Beden İşçisi(Genel), Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı/Uzmanıdır. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan üç meslek Temel İmalat(Talaşlı) ve Montaj Elemanı, Gazaltı(Mig-Mag)Kaynakçısı ve Beden İşçisi(İnşaat), cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi ve Pazarlamacı meslekleri ön plana çıkmaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Samsun ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek

hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 32 bin 229 işyerinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Samsun ilinde ise 20+ istihdamlı 327 işyeri temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 29,4 ile Samsun ilinin ülke genelinden daha az eleman temininde güçlük çektiği görülmektedir. Söz konusu bu oran Türkiye geneli için yüzde 31 olarak hesaplanmıştır.

Samsun ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Su temini;kanalizasyon,atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra en fazla sayıda eleman temininde güçlük çekilen sektörler İmalat, Toptan ve perakende ticaret ile İnşaat sektörlerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	509
Toptan ve perakende ticaret	251
İnşaat	132
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	60
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	37
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	28
Ulaştırma ve depolama	26
Eğitim	19
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	16
Diğer hizmet faaliyetleri	15
Bilgi ve iletişim	10
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1
Madencilik ve taş ocakçılığı	1
Genel Toplam	**1.108**

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde bin 108 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. Samsun ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 45,9'u bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, Toptan ve perakende ticaret ile İnşaat sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

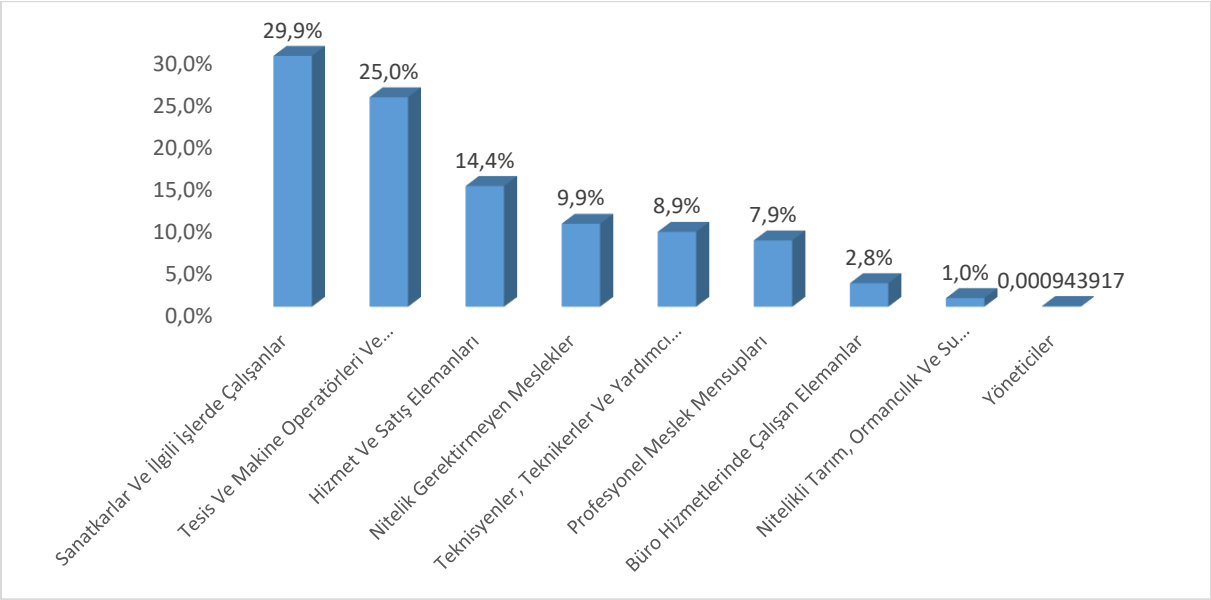

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 331 kişi ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 29,9'u bu meslek grubunda yer almaktadır. Yöneticiler meslek grubu en az temininde güçlük çekilen meslek grubu olarak ortaya çıkmıştır.

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranında birinci sırada Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu bulunmaktadır. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Yöneticiler meslek grubu hem ülke geneli hem de Samsun ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
Makineci (Dikiş)	87
Beden İşçisi (Genel)	58
Satış Danışmanı / Uzmanı	56
Garson (Servis Elemanı)	45
Cnc Torna Tezgahı Operatörü	33
Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı	26
Pazarlamacı	25
Fındık İşleme İşçisi	21
Elektrikçi (Genel)	18
Diğer	739
Toplam	**1.108**

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 87 kişi ile Makineci(Dikiş) mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 58 kişi ile Beden işçisi(Genel) ve 56 kişi ile Satış Danışmanı/Uzmanı meslekleri gelmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Makineci (Dikiş) mesleğinin yine değişmeyerek ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Samsun ilinde Makineci(Dikiş), Garson(Servis Elemanı), Satış Danışmanı/Uzmanı ve Pazarlamacı meslekleri son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Makineci (Dikiş), Garson(Servis Elemanı), Satış Danışmanı/Uzmanı ve Pazarlamacı mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgidir.

Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

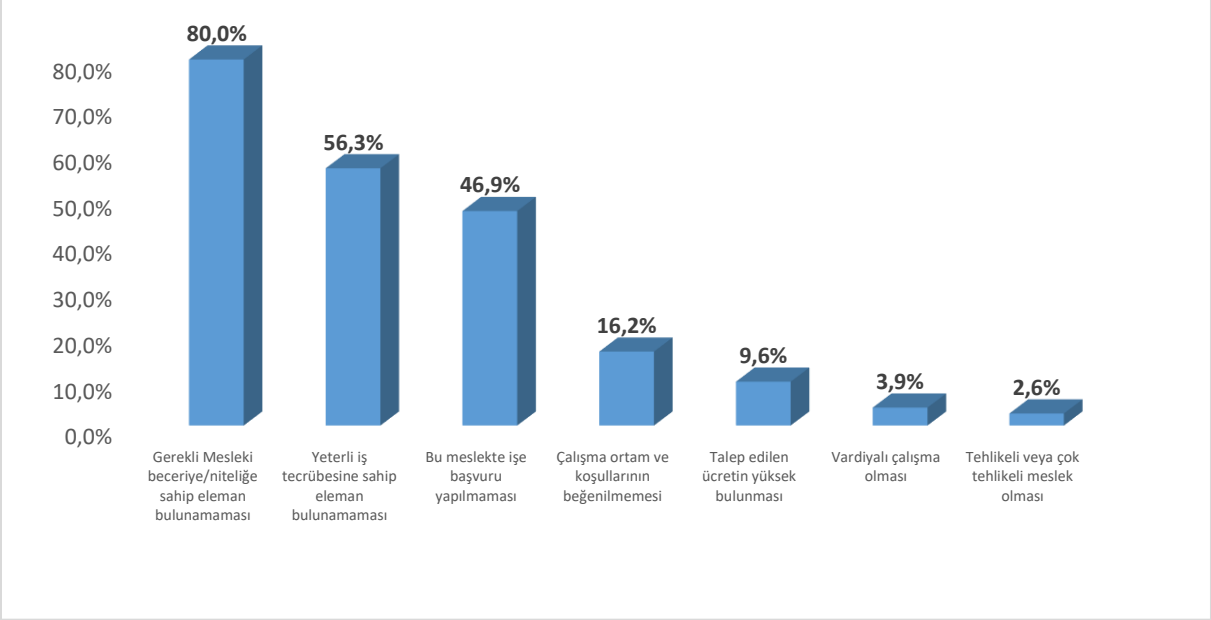

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımında da Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ön plana çıkmakta ve bu durum Samsun ili ile benzerlik göstermektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu görülmektedir. TGÇM nedenlerinin dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında il genelinde talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek bulunması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli veya çok tehlikeli meslek olması
Makineci (Dikiş)	25,3%	100,0%	75,9%	12,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Beden İşçisi (Genel)	100,0%	9,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Satış Danışmanı / Uzmanı	33,4%	59,1%	70,3%	27,9%	1,9%	0,0%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	34,9%	88,4%	46,5%	30,2%	9,3%	34,9%	0,0%
Cnc Torna Tezgahı Operatörü	90,6%	100,0%	62,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı	8,0%	92,0%	12,0%	0,0%	80,0%	0,0%	0,0%
Pazarlamacı	29,2%	87,5%	70,8%	4,2%	0,0%	0,0%	0,0%
Fındık İşleme İşçisi	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrikçi (Genel)	58,8%	94,1%	70,6%	76,5%	0,0%	0,0%	0,0%
Aşçı	12,5%	81,3%	56,3%	18,8%	18,8%	18,8%	0,0%

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında Beden İşçisi(Genel) mesleği hariç ilk on meslekten dokuz tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir.Bu meslekte işe başvuru yapılmaması sadece Beden İşçisi(Genel) mesleğinde %100 oranında bulunmuştur. Tehlikeli veya çok tehlikeli meslek olması ilk on meslek arasında temininde güçlük çekilme nedeni olmamıştır.

Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler

MESLEKLER
Makineci (Dikiş)
Ahşap Mobilya İmalatçısı
Pazarlamacı
Garson (Servis Elemanı)
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)
Satış Danışmanı / Uzmanı
Dokuma Konfeksiyon Makineci
Temel İmalat (Talaşlı) Ve Montaj Elemanı
Elektrikçi (Genel)
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sayesinde açık iş, TGÇM ve çalışan sayısı birlikte analiz edilerek Samsun ilinde işverenler tarafından en fazla talep edilen meslekler ortaya çıkartılmıştır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Samsun ilinde 2018 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2019 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4’ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Samsun ilinde işverenlerin yüzde 24,7’ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2’si istihdamın artacağını öngörürken, Samsun ilinde de bu sayı benzer şekilde Türkiye genelinin biraz üzerinde gerçekleşmiştir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken Samsun ilinde ise ülke geneline yakın olup yüzde 1,7 olarak öngörülmüştür.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
İmalat	34,9%	1,5%	40,5%	23,1%
Toptan ve perakende ticaret	26,8%	1,6%	51,2%	20,4%
İnşaat	15,4%	2,3%	58,9%	23,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18,3%	1,4%	50,7%	29,6%
Eğitim	23,9%	0,0%	46,0%	30,0%
Ulaştırma ve depolama	20,0%	1,8%	52,8%	25,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	30,2%	0,0%	36,4%	33,4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	20,6%	5,9%	41,2%	32,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	15,9%	2,3%	47,7%	34,1%
Bilgi ve iletişim	42,9%	0,0%	57,1%	0,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	37,2%	0,0%	37,7%	25,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	10,6%	0,0%	58,0%	31,4%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	33,3%	0,0%	33,3%	33,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	33,3%	0,0%	0,0%	66,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
Genel Toplam	**24,7%**	**1,7%**	**48,9%**	**24,7%**

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Bilgi ve iletişim, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve İmalat olduğu görülmektedir. En fazla azalış bekleyen sektör ise Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler olarak gerçekleşmiştir. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 66,7'si, Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 50'si gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise Finans ve sigorta faaliyetleri,İnşaat, Toptan ve Perakende Ticaret, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Ulaştırma ve depolama, Bilgi ve iletişim, Diğer hizmet faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin yarısından fazlası gelecek dönem için herhangi bir öngörüde bulunamamışlardır.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Eğitim	197	9,0%
Bilgi ve iletişim	272	7,9%
İmalat	1.154	6,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	100	6,7%
Toptan ve perakende ticaret	571	6,2%
İnşaat	283	5,5%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	7	5,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	113	4,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	159	3,8%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	4	3,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	23	3,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	19	2,3%
Ulaştırma ve depolama	109	2,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	5	1,2%
Genel Toplam	**3.016**	**5,8%**

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 4,5 artacağı beklenmekte olup Samsun'de ise bu oran, yüzde 5,8 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi bin 154 kişilik artış ile İmalat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 9 ile Eğitim sektöründe beklenmektedir. Ancak beklenen değişim 197 kişilik artıştır. Bu da sektörün Samsun ilinde çalışan sayısı az olmasından kaynaklanmaktadır. Samsun ilinde hiçbir sektörde net istihdam azalışı beklenilmemektedir.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1.028	10,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	418	6,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	575	6,1%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	230	4,9%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	10	4,6%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	317	4,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	270	4,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	168	2,7%
Yöneticiler	-1	-0,1%
Genel Toplam	**3.016**	**5,8%**

Kaynak: İPA 2018

Yöneticiler meslek grubu hariç diğer tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla net istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 1028 kişilik artış ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardır. En az net istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 10 kişilik artış ile Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanlarıdır. Yöneticiler meslek grubunda 1 kişilik net istihdam azalışı beklenmektedir.

Çalışan sayısında ilk sırada yer alan Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu net istihdam değişim oranında da yüzde 10'luk bir oran ile ilk sırada yer almaktadır. Çalışan sayısının da fazla olduğu göz önünde bulundurulursa bu meslek grubunda önemli ölçüde bir artış yaşanması beklenmektedir. Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu net istihdam değişim oranı yüzde 4,6 ile sıralamada ortalarda yer almasına rağmen sadece 10 kişilik net istihdam artışı beklenmektedir. Bunun en önemli sebebi bu meslek grubunda çalışan sayısının az olması ve değişimin daha kolay oranlara yansımasıdır.

Tablo 27: En Fazla Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Konfeksiyon İşçisi	Beden İşçisi (Temizlik)
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Beton Transmikser Operatörü
Satış Danışmanı / Uzmanı	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)
Şoför (Yolcu Taşıma)	Taş Duvarcı-İnşaat)
Makineci (Dikiş)	Topoğraf
Garson (Servis Elemanı)	Güvenlik Sistemleri Teknisyeni
İnşaat İşçisi	Teknik Servis Elemanı
Pazarlamacı	Sekreter
Dökümcü	İş Güvenliği Uzmanı (Çok Tehlikeli Sınıf-A)
Güvenlik Görevlisi	Mobilya Montajcısı

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde gelecek dönem, en fazla net istihdam artışı olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Konfeksiyon İşçisi, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Satış Danışmanı / Uzmanı olup, Beden İşçisi (Temizlik), Beton Transmikser Operatörü, Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı) meslekleri ise en fazla istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam net artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Konfeksiyon İşçisi Satış Danışmanı / Uzmanı, Makineci (Dikiş), Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Garson (Servis Elemanı), meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Samsun ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı

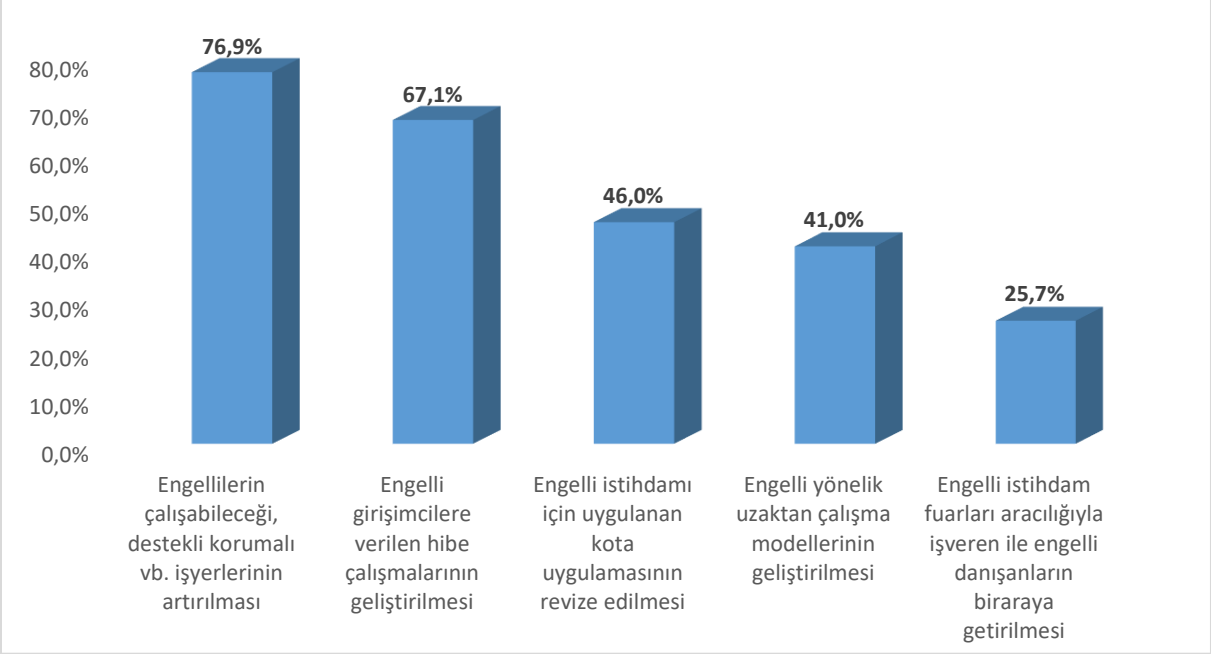

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin engelli istihdamının arttırılması için önerileri incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 76,9'u engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını,yüzde 67,1'i engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini, yüzde 46'sı Engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesi, yüzde 41'i ise engelli yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesini ve yüzde 25,7'si engelli istihdam fuarları aracılığıyla işveren ile engelli danışanların biraraya getirilmesini önermektedir.

Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 67,9'u engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını, yüzde 56,2'si engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini ve yüzde 47,2'si engelli yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesini önermektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Samsun ilinde işverenlerin ilk iki önerisi sıralamaları beraber aynı olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

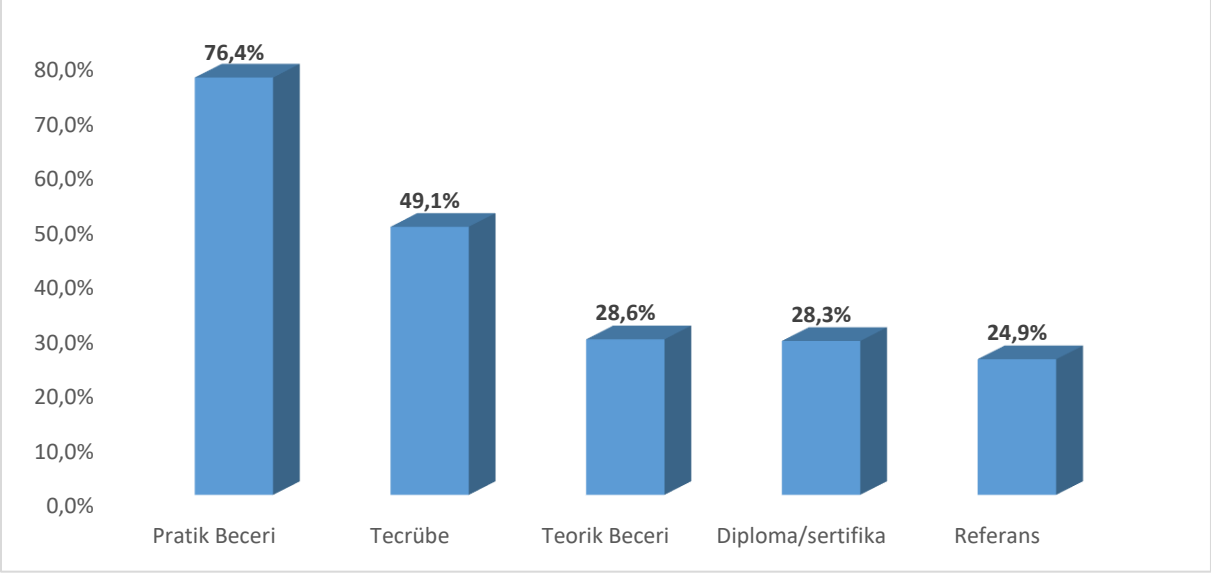

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 76,4'ü Pratik Beceri, yüzde 49,1'i Tecrübe ve yüzde 28,6'sı Teorik beceri aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, Samsun ilinde olduğu gibi yüzde 74,5 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 44,6 ile Tecrübe ve yüzde 32,6 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Pratik Beceri ve Tecrübe kriterleri hem Samsun ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterler olarak ön plana çıkmaktadır.

Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı

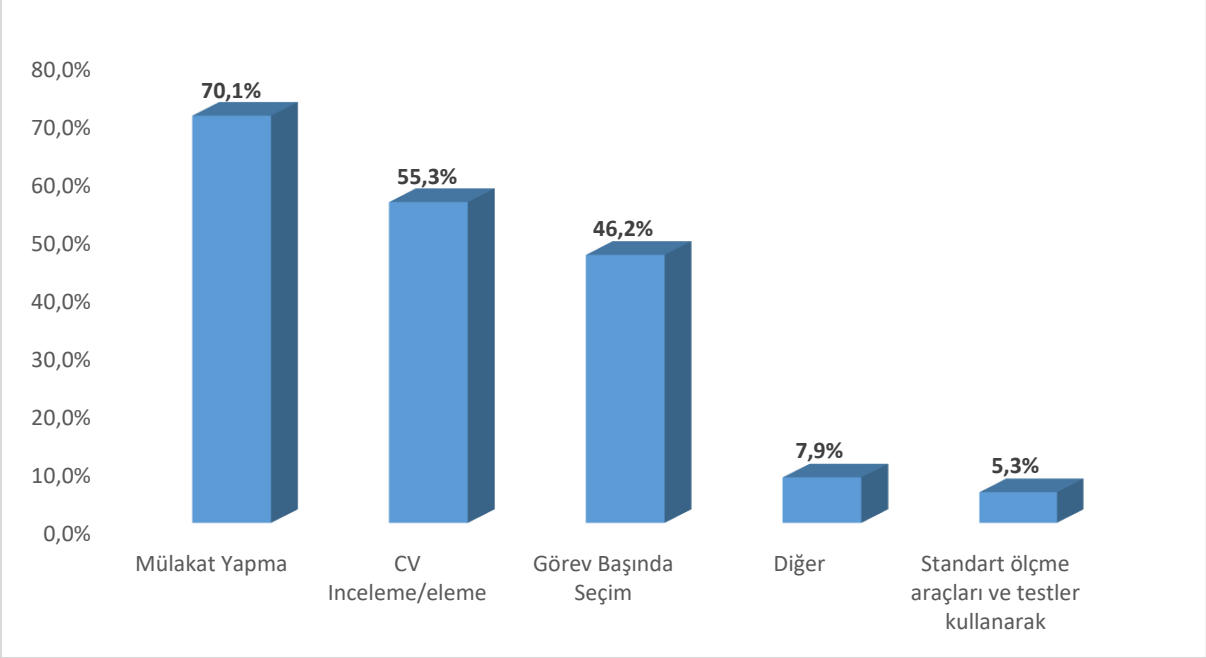

Kaynak: İPA 2018

Samsun ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin personel seçerken hangi değerlendirme yöntemini kullandıkları incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 70,1'i Mülakat Yapma, yüzde 55,3'ü CV Inceleme/eleme, yüzde 46,2'si Görev Başında Seçim, yüzde 7,9'u diğer yöntemler ve yüzde 5,3'ü Standart ölçme araçları ve testler kullanarak personel seçmektedir.

Türkiye genelinde ise yüzde 71,7 ile Mülakat Yapma, yüzde 57,4 ile CV İnceleme/Eleme ve yüzde 36,8 ile Görev Başında Seçim kriterleri izlemektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Samsun ilinde işverenlerin ilk üç değerlendirme yöntemi, sıralamaları ile birlikte aynı gerçekleşmiştir.

SONUÇ

Samsun İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2018 yılında Samsun'da gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İlde 2013 yılında işsizlik oranı yüzde 6,6 olduğunu görmekteyiz. Yani bu oran 2013 yılında çalışmaya hazır yaklaşık her on beş kişiden birinin işsiz olduğunu göstermektedir.2017 yılı TÜİK verilerine göre TR83(Samsun,Tokat,Çorum,Amasya) bölgesinde işsizlik oranı ise yüzde 6,7 olarak gerçekleşmiştir. Samsun İlinde kayıtlı işsiz sayısında ilk sırada nitelik gerektirmeyen mesleklerden Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almaktadır.Samsun'da mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiyeli eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve temininde güçlük çektiği mesleklerinde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Piyasa araştırması sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 68,2'si erkeklerden, sadece yüzde 31,8'i kadınlardan oluşmaktadır. Kadın çalışanların ağırlıklı çalıştıkları sektörler Bilgi ve İletişim, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Eğitim gibi daha çok belirli bir eğitim düzeyi gerektiren işyerleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Samsun'da ancak belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların işgücü piyasasına girme şansının olduğunu göstermektedir.

Hedef istihdamın artırılması ise, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Samsun'da İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin

istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2017 yılında aktif işgücü programları kapsamında 5 bin 29 kurs ve program düzenlenmiş olup bu kurs ve programlardan 16 bin 316 kişi faydalanmıştır. Kurs ve program sayılarında 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 182 kurs ve program düzenlenirken 2017 yılında bu sayının 5 bin 29'a çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki programlardan faydalanan kişi sayısı 3 bin 854 iken 2017 yılında 16 bin 316 kişi olması İŞKUR kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte aracı rol alması amaçlanmaktadır. Bir yıllık süre içerisindeki rakamlar incelendiğinde bu programlara ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Samsun ilinde 20+ özel sektör işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektörler İmalat,Toptan ve Perakende Ticaret ve İnşaat sektörleridir. Yapılan araştırma sonucunda en fazla açık iş sayısının İmalat sektöründe olduğu görülmektedir.

Samsun ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 196 işyerinde 930 açık iş tespit edilmiştir. Samsun ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 930 kişilik açık işin yüzde 58,1'ine tekabül eden 541 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret ile Eğitim sektörleridir.

Samsun ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 17,6'sında açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Açık işi olan işyeri oranında, Bilgi ve iletişim sektörü yüzde 43,2 ile ön plana çıksada, sektörde Samsun ilinde 20+ istihdamlı 14 işyeri bulunmaktadır. Bu nedenle Samsun ilinde hem işyeri sayısı hem de açık iş sayısı dikkate alındığında, açık işi olan işyeri oranında İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. İmalat sektöründe yer alan her 3 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır.

Samsun ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 33,4'dür.

Açık işi olan işyerlerinin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "Eğitim düzeyi önemli değil" cevabı dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok meslekte yeterli bilgiye sahip olmaları ve meslekte fiziki ve bedensel yeterlilik istemeleri etkendir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, ve bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenlerinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı), Cnc Torna Tezgahı Operatörü, Gazaltı (Mıg-Mag) Kaynakçısı, Pazarlamacı, Fındık İşleme İşçisi, Elektrikçi (Genel), Aşçı mesleklerinde Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması nedeni öncelikli olmuştur.

Samsun ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi uygulanarak elde edilen sonuçlardan, en fazla talep edilen meslekler; Makineci (Dikiş),Ahşap Mobilya İmalatçısı, Pazarlamacı, Garson (Servis Elemanı), Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik), Satış Danışmanı / Uzmanı, Dokuma Konfeksiyon Makineci, Temel İmalat (Talaşlı) Ve Montaj Elemanı, Elektrikçi (Genel), Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi olarak ortaya çıkmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2019 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Samsun ilinde işverenlerin yüzde 24,7'si istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2'si istihdamın artacağını öngörürken Samsun ilinde bu sayı Türkiye genelinin biraz üzerinde gerçekleşmiştir. İşverenlerin yakın dönemde istihdam artışına dair bir çoğunun fikir beyan etmekten çekindiği görülmektedir. Net istihdam artışında fikrim yok cevabını veren işverenlerin oranı yüzde 48,9'dur. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı yüzde 1,7 olarak öngörülmüş olup yüzde 2,5 olan ülke ortalamasının altındadır.

Sonuç olarak; gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü arzının niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için oldukça önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu minvalde işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup rapor bu ihtiyaçların karşılanması için hazırlanmıştır.

EK-1: İPA 2018 İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2018 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş-yerlerine 3.564 TL (üçbinbeşyüzaltmışdört Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Ornek No	:.....
Işyerinin Yasal Unvanı	:.....

1

İŞYERİ ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :……..
MAHALLE: ……
CADDE/SOKAK :……..……
İÇ/DIŞ KAPI NO :……..
TELEFON/E-POSTA :……...…..

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : …….. Unvanı :…….
Tarih : …… Telefonu : …….
E-Posta :…… İmza/Kaşe: ……

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

……..

2) İşyeri İle İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
2.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
2.2.İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
2.3.İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
2.4. İşyerinizde Part-time çalışması yapılıyor mu?		

3) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 4'e geçiniz, Hayır ise, soru 5'e geçiniz.)

Evet ( ) Hayır ( )

4) Yatırımla İlgili Bilgiler

4.1 Yatırımın Türü:
İlave yatırım ( ) Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs… alımı veya kiralanması
Teknolojik Yatırım ( ) Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi
Stratejik Yatırım ( ) İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-Ge, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
Diğer ( )

4.2.Yatırımın İli :.....
4.3.Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) ……. (artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)
4.4. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) …… (azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

5) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

6) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet ( ) 6.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 7.Soruya geçiniz.

6.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Cinsiyet önemli değil	Açık İşte Engelli Çalıştırmak İster misiniz? 1. Evet 2. Hayır 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki / teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? ** 1. Akraba - Eş Dost 2. Gazete - İlan, vb. 3. İnternet - Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla 6. Özel İstihdam Büroları		
					1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2019 TARİHİ İTİBARİYLE) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibariyle) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	7.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	8.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	8. soruya geçiniz.

7.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

8) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibariyle) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	8.1'e geçiniz.
	Hayır →	9. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok →	9. soruya geçiniz.

8.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

9) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısını belirtiniz.

9.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. → 10.Soruya Geçiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması 2. Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi 5. Talep edilen ücretin yüksek olması 6. Vardiyalı çalışma olması 7. Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması						
		1	2	3	4	5	6	7

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

10) İşyerinizde engelli çalıştırdığınız takdirde devlet tarafından teşvikler ile destekleneceğinizi biliyor musunuz?

Evet ( ) Hayır ( )

11) Size göre engelli istihdamını arttırmak için neler yapılabilir?
(en önemli üç seçeneği belirtiniz)

Engellilerin çalışabileceği destekli, korumalı vb. işyerlerinin artırılması ( )

Engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesi ( )

Engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesi ( )

Engellilere yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesi ( )

Engelli istihdam fuarları aracılığıyla işveren ile engelli danışanların bir araya getirilmesi ( )

12) Genç (15-24 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik beceri ( )
Teorik beceri ( )
Diploma/sertifika ( )
Tecrübe ( )
Referans ( )

13) İşyerinizde MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldırdığınız personel için **sınav ücretlerinin karşılanması** hususunda uygulanan teşvik veya hibeden yararlandınız mı?

Evet ( ) Hayır ( ) Fikrim Yok ( )

14) İşyerinizde mevcut personel için MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldırdığınızda veya MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi olan personel istihdam ettiğinizde 4447 Sayılı Kanunun **Geçici 10. maddesi kapsamında işveren sigorta pirimi desteğinden** yararlandınız mı?

Evet ( ) Hayır ( ) Fikrim Yok ( )

15) Personel seçiminde hangi değerlendirme yöntemini kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçilebilir)

CV inceleme/eleme ( )
Mülakat yapma ( )
Görev başında seçim ( )
Standart ölçme araçları veya testler kullanarak ( )
Diğer ( )

16) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?.

Evet ( ) (17. Soruya geçebilirsiniz) Hayır ( ) (18. Soruya geçebilirsiniz.)

17) Faydalandığınız hizmetlerin memnuniyet düzeyinizi belirtiniz.
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

	Memnunum	Kararsızım	Memnun Değilim
Eleman Talebi			
İşbaşı Eğitim Programları			
Çalışanların Mesleki Eğitimi			
Mesleki Eğitim Kursu			
Kısa Çalışma Ödeneği			
Danışmanlık ve Yönlendirme			

18) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ( )
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )
İnternet sitesi kullanışlı değil ( )
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması ( )
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor ( )

19) 2017 yılındaki ilave istihdam teşvikinden yararlandınız mı?

Evet ( ) (20. Soruya geçiniz) Hayır ( ) (21. Soruya geçiniz)

20) 2017 yılında İlave istihdam teşvikinin faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet ( ) Hayır ( ) Kararsızım ( )

21) 2018 yılında uygulamaya konulan istihdam teşviklerinin istihdama katkısını değerlendiriniz.
İstihdamı çok artırır ( ) İstihdamı az artırır ( ) Değiştirmez ( ) Fikrim yok ( )

22) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz meslek ve beceriler nelerdir?

Meslek……..
Beceri……

2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.